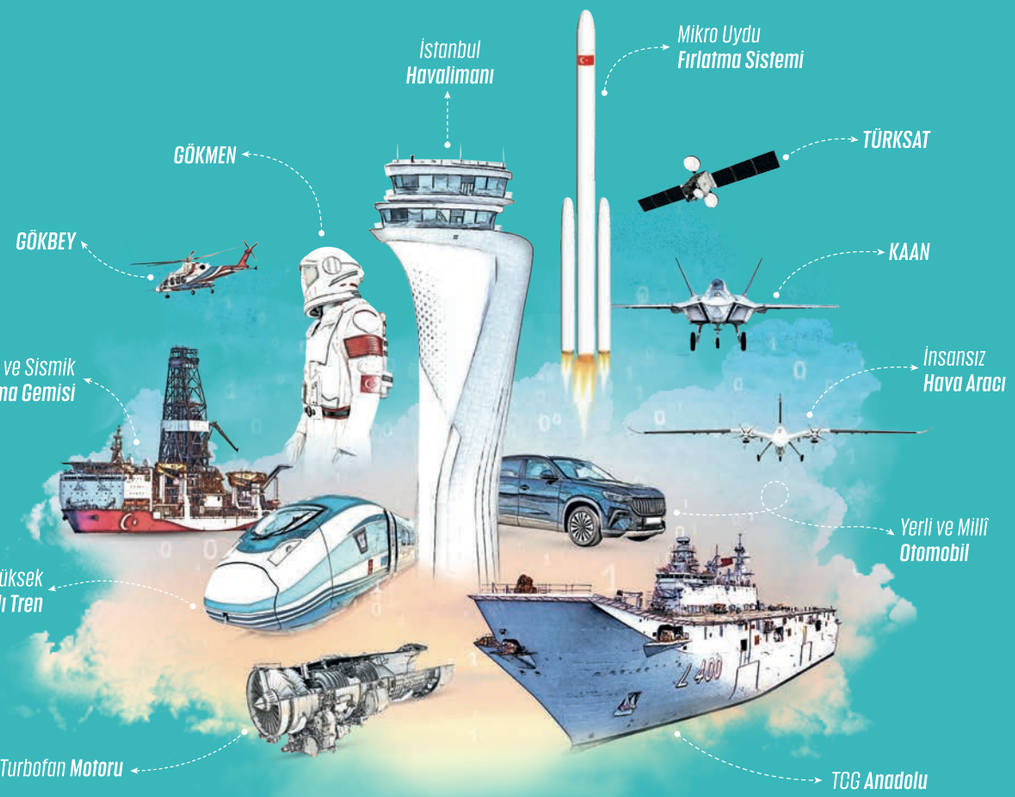
Bu kitaba sığmayan daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.

ISBN: 978-975-11-6935-8

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşıması Zorunlu Değildir.

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ | **GAZETECİLİK** ALANI

REDAKSİYON

11 DERS MATERYALİ

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

GAZETECİLİK ALANI

REDAKSİYON
11

Ders Materyali

YAZARLAR

Esma MUTLUCAN AYDIN
Zümra KÜÇÜK

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI 8445
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ 2337

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

Dil Uzmanı
Erman Erşan YORGANCILAR
Tayfun KARTAL

Program Geliştirme Uzmanı
Mine ERÇİN

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı
Gülhan ŞAHİN

Rehberlik Uzmanı
Esen YILDIRIM USTA

Grafik Tasarım Uzmanı
İlknur BAL YÜCEL

ISBN: 978-975-11-6935-8

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

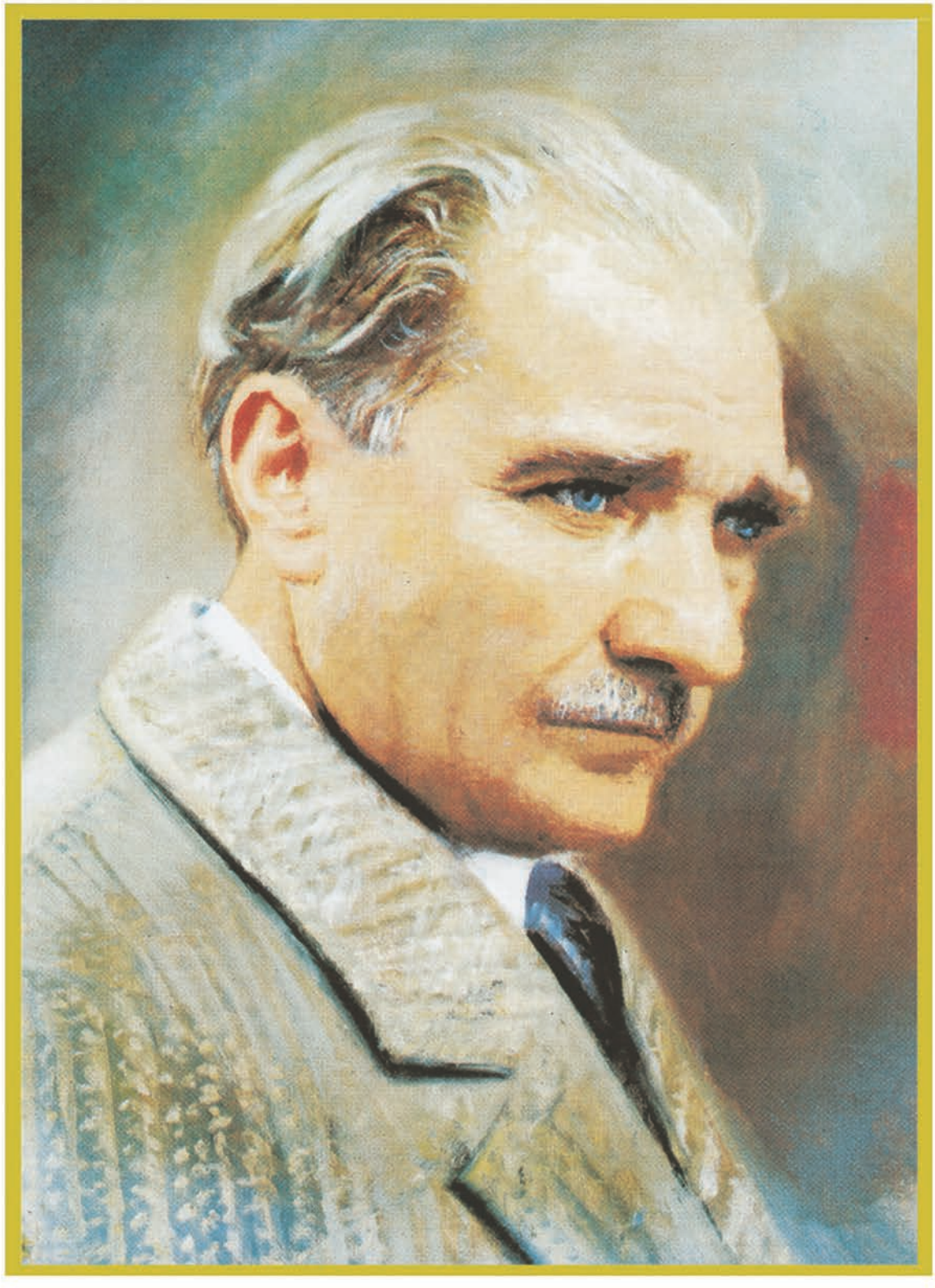
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI.....10

1.1. REDAKSİYON 14
1.1.1. Redaksiyonun Tanımı 14
1.1.2. Redaksiyonun Amacı 14
1.1.3. Redaksiyon İşlemi 14
1.2. REDAKTÖR KAVRAMI VE REDAKTÖRLERİN GÖREVLERİ 15
1. UYGULAMA Redaktör ile Röportaj Yapma.....18
1.3. ÖRNEK REDAKSİYON UYGULAMALARI 19
2. UYGULAMA Haberde Redaksiyon İşlemi 22
3. UYGULAMA Haberde Redaksiyon işlemi 23
1.4. DÜZELTME (TASHİH) 25
1.4.1. Anlam ve Dil Bilgisi Hataları 25
4. UYGULAMA Haberde Düzeltme İşlemi 29
1.5. HABER DENETİMİ 30
1.5.1. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü 31
1.5.2. Editoryal Süreçte Sorumlu Yazı İşleri Müdürü'nün Yetki ve Sorumluluğu 31
1.5.3. Hukuk Bürosu 32
5. UYGULAMA Haberin Denetimini Yapma 33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 35

2.1. BASIN BÜLTENİNİ HABERE DÖNÜŞTÜRME 38

2.1.1. Basın Bülteni 38

2.1.2. Basın Bülteninin Habere Dönüştürülmesi 40

1. UYGULAMA Basın Bültenini Habere Dönüştürme 43

2.2. AJANS HABERİNDEN REDAKSİYON 44

2.2.1. Ajans Haberi Niçin Kullanılır? 45

2.2.2. Ajans Haberinden Redaksiyon Yöntemleri 46

2.2.3. Ajans Haberinden Redaksiyon Yaparken Dikkat Edilmesi Gerekenler 52

2. UYGULAMA Ajans Haberinden Redaksiyon İşlemi 53

2.3. YAYIMLANMIŞ HABERDEN REDAKSİYON 55

2.3.1. Diğer Medya Kuruluşlarında Yayımlanan Haberden Redaksiyon 55

2.3.2. Kendi Gazetecilik Kuruluşunda Yayımlanan Haberin Redaksiyonu 60

3. UYGULAMA Yayımlanan Haberden Redaksiyon İşlemi Yapma 60

4. UYGULAMA Yayımlanan Haberden Redaksiyon İşlemi Yapma 62

5. UYGULAMA Yayımlanan Haberden Redaksiyon İşlemi Yapma 64

6. UYGULAMA Yayımlanan Haberden Redaksiyon İşlemi Yapma 66

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 68

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme birimi numarasını gösterir.

Öğrenme birimi adını gösterir.

Etkileşimli kitap, video, ses, animasyon, uygulama, oyun, soru, v.b. ilave kaynaklara ulaşabileceğiniz karekodu gösterir.

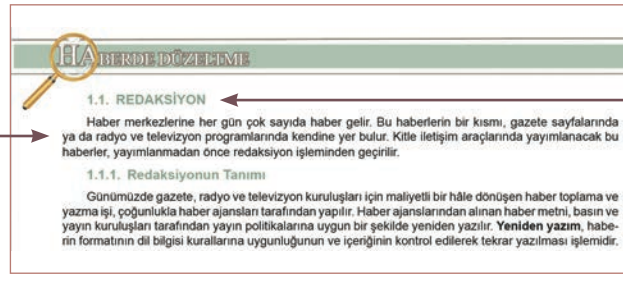
Öğrenme birimi konularını gösterir.

Öğrenme birimi görselini gösterir.

Öğrenme birimi neler öğrenileceğini gösterir.

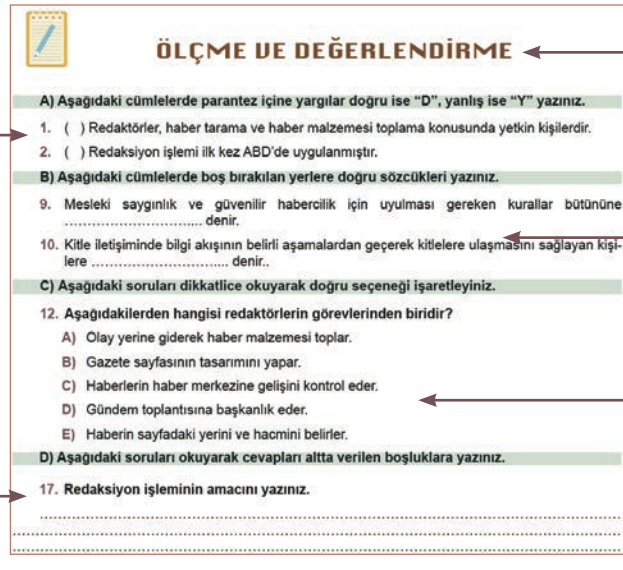
Öğrenme birimi temel kavramlarını gösterir.

Öğrenme birimi hazırlık çalışmalarını gösterir.

Öğrenme birimi konu anlatımını gösterir.

Öğrenme birimi konu başlığını gösterir.

Ölçme ve değerlendirme sorularını gösterir.

Doğru, yanlış sorularını gösterir.

Boşluk doldurmalı soruları gösterir.

Çoktan seçmeli soruları gösterir.

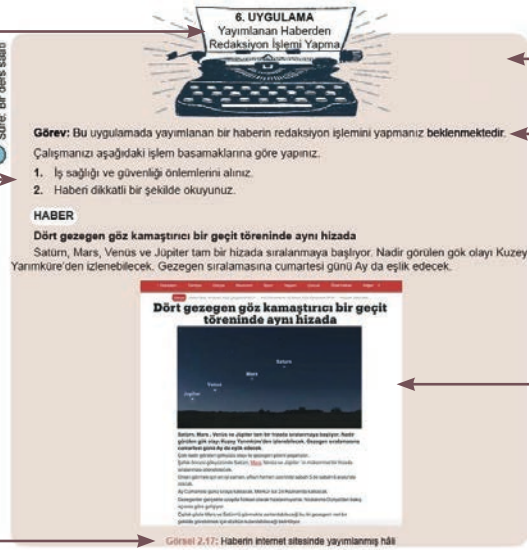
Açık uçlu soruları gösterir.

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Uygulama numarasını ve adını gösterir.

Uygulama süresini gösterir.

İşlem basamaklarını gösterir.

Uygulama karekodunu gösterir.

Uygulamada yapılacak görevi gösterir.

Öğrenme birimi görselini gösterir.

Öğrenme birimi görsel numarasını gösterir.

Bilgi kutusunu gösterir.

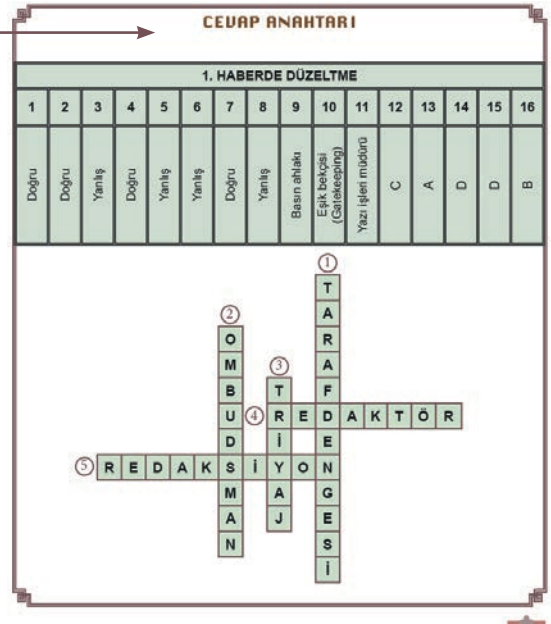

Konu hakkında öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesi amaçlı faaliyetlerinin yer aldığı çalışmaları gösterir.

Konuların pekiştirilmesi için verilen SIRA SİZDE çalışmalarını gösterir.

Öğrenme birimi cevap anahtarını gösterir.

Öğrenme birimi sayfa numarasını gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

HABERDE DÜZELTME

KONULAR

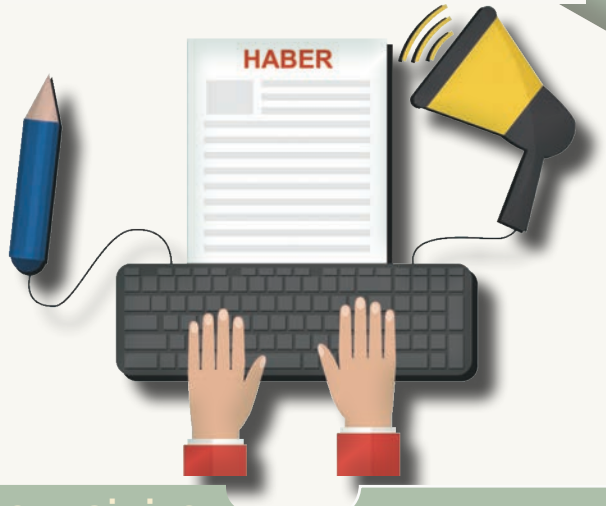
1.1. REDAKSİYON

1.2. REDAKTÖR KAVRAMI VE REDAKTÖRÜN GÖREVLERİ

1.3. ÖRNEK REDAKSİYON UYGULAMALARI

1.4. DÜZELTME (TASHİH)

1.5. HABER DENETİMİ

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Redaksiyon işlemi
- Redaksiyonun tarihçesi
- Redaktör kavramı
- Redaktörün görevleri
- Örnek haberler üzerinden redaksiyon uygulamalarını inceleme
- Haberi şekil ve içerik açısından düzeltme
- Düzeltme (tashih) yapma
- Haber denetiminin nasıl yapıldığı

TEMEL KAVRAMLAR

1. Eşikbekçisi
2. Haber denetimi
3. Haberde dil bilgisi
4. Haberde imla hataları
5. Haberi düzeltme (tashih etme)
6. Redaksiyon
7. Redaktör
8. Taraf dengesi
9. Triyaj

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. Okul gazetesi için bir haber yazdığınızı ve haberiniz yayınlanmadan önce üzerinde değişiklik yapıldığını düşününüz. Bu değişikliğin neden yapıldığına ilişkin fikirlerinizi sınıf ortamında paylaşınız.

2. Türk Ceza Kanunu'nun basınla ilgili maddelerini inceleyerek sınıfta arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

1.1. REDAKSİYON

Haber merkezlerine her gün çok sayıda haber gelir. Bu haberlerin bir kısmı, gazete sayfalarında ya da radyo ve televizyon programlarında kendine yer bulur. Kitle iletişim araçlarında yayımlanacak bu haberler, yayımlanmadan önce redaksiyon işleminden geçirilir.

1.1.1. Redaksiyonun Tanımı

Günümüzde gazete, radyo ve televizyon kuruluşları için maliyetli bir hâle dönüşen haber toplama ve yazma işi, çoğunlukla haber ajansları tarafından yapılır. Haber ajanslarından alınan haber metni, basın ve yayın kuruluşları tarafından yayın politikalarına uygun bir şekilde yeniden yazılır. **Yeniden yazım**, haberin formatının dil bilgisi kurallarına uygunluğunun ve içeriğinin kontrol edilerek tekrar yazılması işlemidir.

Fransızca kökenli bir kelime olan **redaksiyon**, "yazılmış bir metin üzerinde gereken düzeltmeleri yaparak yazıyı yayıma hazır duruma getirme" biçiminde tanımlanır. Gazetecilik alanında ise "başka muhabirler tarafından toplanıp yazılmış haberin özüne dokunulmadan tekrar yazılması işlemine redaksiyon" denir.

1.1.2. Redaksiyonun Amacı

Redaksiyon işlemi, haber toplamada giderlerin artması ve ajansların haber vermede birbiri ile olan rekabetinden dolayı basın yayın organlarına yeni bir bakış açısı getirmiştir. Redaksiyon, haberde açıklık ve okunabilirliği artırır. Redaksiyon işleminde aynı konuyla ilgili yeni gelişmeler habere eklenir ve haber daha anlaşılır hâle getirilir. Redaksiyon işlemini gerçekleştirirken dikkat edilmesi gereken en önemli husus, haberin özünü bozmamak yani 5N1K'ye dokunmadan haber metninin tekrar yazılmasıdır. Günümüzde gazete, radyo ve televizyonda yer alan haberlerin birçoğu redaksiyon işleminden geçirilerek yayımlanır.

Redaksiyon işleminin ilk amacı düzeltme olsa da aslında başka amaçları da bulunur. Bunlar; muhabirin haberindeki eksik bilgileri görebilmesi, haberi yeniden doğrulatabilmesi ve haberle ilgili başka veriler varsa onları da öğrenip eklemesidir (Görsel 1.1).

Görsel 1.1: Haberin tekrar yazımı

1.1.3. Redaksiyon İşlemi

Redaksiyon işlemi için öncelikle yazılmış bir haber metninin olması gerekir. Redaksiyon yayın üretme değil, hazırlanan metnin düzeltilmesidir.

Redaksiyon işlemi yapıldığı durumlar aşağıdaki gibidir.

- Haber toplayan muhabirin kendi haberini yazmasının zaman ve teknik imkânlar açısından zor olduğu durumlarda yapılır. Örneğin muhabir, olay yerinde edindiği ilk izlenim ve ulaşabildiği

bilgilerle yazdığı haberi telefonla haber merkezine ulaştırır. Bu haber, haber merkezinde redakte edilir.

- Gazete, dergi, televizyon, radyo, internet sitesi gibi yayın organlarında yer almış haberleri, kendi kitle iletişim araçlarında yayımlamak için yapılır.
- Uluslararası ve ulusal haber ajanslarınca geçilen haberlere ulusal veya yerel bir algılama etkisi katmak için yapılır.
- Gazetelerin kendi muhabirlerinin daha önce yazdığı haberleri geliştirmek için yapılır.
- Yazı işlerince seçilen rapor, belge ve basın bültenlerini habere dönüştürmek için yapılır.

Redaksiyon işlemiyle uzun haberler kısaltılır. Kısa haberler de konuyla ilgili başka haber, arşiv bilgisi ve haber kaynaklarının açıklamalarıyla uzatılır. Haberlerin yeniden yazım (redaksiyon) aşamasında, muhabir ve ajanslardan gelen haber metinleri gazetenin haber diline uygun yazılır. Ayrıca ilgili diğer haberlerle birleştirilerek haber yeniden oluşturulur.

Redaksiyon İşleminin Tarihçesi

Redaksiyonun temelleri telefonun gazetelerde kullanılmasıyla birlikte atılır. ABD'de bir gazetenin Yazı İşleri Müdürü Charles Chapin (Çarls Çapin) redaksiyon işleminin yararlı olduğunu belirten ilk kişidir. Chapin, muhabirlerin haberlerini topladıktan sonra büroya dönerek topladıkları haberleri yazmalarının gerekli olmadığını savunur. Chapin; haberi toplayan muhabirlerin, haberi içeren bilgileri telefonla büroya bildirmelerini şart koşar. Chapin'in bu uygulamayı şart koşmasındaki amaç zamandan tasarruf etmeyi sağlamaktır. Böylece redaksiyon işlemi hız kazanmaya başlamıştır.

19. yüzyılın sonlarına doğru ABD'de, gazetelerin akşam baskıları için sıkça başvurulan redaksiyon işlemi, sabah baskıları için de uygulanmaya başlar. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce ABD'de yaygın hâle gelir ve bütün haberler redaksiyon yoluyla yazılır. John Hohenberg (Con Hohenberg) bu yılları "Her şey iyiydi, hoştu ama gazetecilikte haberin ilk elden toplanışına, yazılışına gazetelerde rastlamak imkânsız hâle gelmişti." sözleriyle ifade eder.

Televizyonun hayatımıza girmesi ve yaygınlaşması gazeteleri olumsuz yönde etkiler. ABD İkinci Dünya Savaşı'na girince redaksiyon yoluyla yazılan ve gerçek anlamda toplanıp yazılan haberler arasında denge kurulmaya çalışılır. Gazeteler daha az sayfa ile baskı yapmaya başlar. Bu durum gazetelerin daha ayrıntılı haber veren basın aracına dönüşmesine neden olur. Redaksiyon işleminin önemi azalırken haberi toplayarak yazan muhabirlerin haberleri gazetelerde daha sık görülmeye başlar. ABD'de önceleri deneme amaçlı olarak başlatılan redaksiyon işlemi günümüzde ihtiyaç hâline dönüşür. Redaksiyon işlemi ABD'de ilk olarak **telefonla alınan bilgilerin habere dönüştürülmesi** şeklinde uygulanmaya başlar. Günümüzde haberin içerik bakımından denetimini kapsayacak şekilde genişler.

1.2. REDAKTÖR KAVRAMI VE REDAKTÖRLERİN GÖREVLERİ

Kitle iletişim araçlarında, haber merkezine gelen haberlerin yayımlanma aşamasından sorumlu olan çalışanlar bulunur. Redaktörler de haberin yayımlanma aşamasında yer alır.

Redaktör Kavramı

Basın yayın kuruluşlarında haberin redaksiyonunu yapan kişilere **redaktör** denir. Redaktör, haber veya yazı işleri müdürüne bağlı çalışır. Redaktör, gündem toplantısında sayfaları belirlenen haberleri sayfa planındaki hacimlerine göre yeniden yazar. Gazete sayfalarında, radyo ve televizyon haber bültenlerinde yer alan haberlerin büyük çoğunluğu redaksiyon işleminden geçer. Redaktörler, deneyimli gazetecilerden seçilerek haber yazımında görevlendirilir.Haberin içerik bakımından denetimini de yapan redaktör, uzun yıllar muhabirlik yapmış tecrübeli bir gazeteci olmalıdır. Redaktör, önüne gelen verilerden kısa sürede en çarpıcı şekilde haber üreten ve baskı saatine yetiştiren kişidir.

Redaktörlerin sorumlu oldukları sayfalar belirlenirken uzmanlık alanları dikkate alınır. Örneğin yargı haberlerine bakan redaktör ile şehir haberlerine bakan redaktör farklı kişilerdir. Ekonomi, adliye, kültür-sanat haberleri gibi haberler özel uzmanlık gerektiren konulardır. Bu yüzden bu tür haberlerin redaksiyon işlemlerinden servis editörleri sorumludur. Bazı gazetelerde sayfa editörlerine bağlı redaktörler de görev yapar.

Redaksiyon işlemi günümüzde sıkça başvurulan bir işlemdir. Uygulanışında farklılıklar söz konusudur. Batı ülkelerinin birçoğunda redaktör gazetelerde kadrolu olarak çalışır (Görsel 1.2).

Görsel 1.2: Redaktör

Redaktörlerin Görevleri

Redaktörlerin gazetelerde farklı görevleri vardır. Bazı gazetelerde redaktörler sadece kısa haberlerin redaksiyon işlemini yaparken bazıları telefonla haber almada başarılıdır ve olay yerindeki muhabirin bildirdiği verilerle haberi yazar. Gazetelerde çıkmış haberlerin redaksiyon işlemini yapan redaktörler, tarama ve haber malzemesi toplama konusunda da yetkin kişilerdir.

Günlük gazeteleri okumakla işe başlayan redaktör, o günkü gazetede yer alan haberleri diğer gazetelerle karşılaştırır. Redaktör, diğer gazeteleri incelerken atladıkları, eksik bıraktıkları ya da öncelik verdikleri haberleri belirler. Redaktörler ayrıca aşağıda verilen görevleri yerine getirirler.

- Gündem toplantısından sonra, gündeme alınan haberlerin haber merkezine gelişini kontrol eder.
- Haberlerin, haber merkezi havuzuna geliş sırasına göre rapor hazırlar (Tablo 1.1).

Tablo 1.1: Haber Giriş Raporu Örneği

Haberin Konusu	Sayfa	Girişi Saati	Haber No
Ziraat Türkiye Kupası final maçı	16	15.05	1
Covid-19 aşı haberi	1	14.30	2
İtecik Lalesi, Uşak'ta çiçek açtı	3	12.15	3
Kaplumbağa Tuki 102 yaşında	2	12.40	4
Bakanlıktan belgesel filmler için mali destek	23	13.30	5

- Haberin hangi sayfa için seçildiği, redaksiyonunun yapılıp yapılmadığı ve düzeltme servisinin kontrolünden geçip geçmediğini kodlarla belirtir.
- Çeşitli haber ajanslarından gelen ve ayrıca muhabirler tarafından yazılan bütün haberleri, *triyaj ve eşik bekçiliği* [*gatekeeping (geytkiping)]* işlemlerinden sonra denetler.
- Büyük illerde bulanan bürolar, özel muhabirler, haber servisleri ve haber ajanslarının yazı işleri ile arasındaki koordinasyonu sağlar.
- Büroların gündeminde yer alan haberlerin akışını takip ederek sayfa hacmi belirlenen haberleri bürodan ister.

- Önemli gelişmeler konusunda yazı işlerini bilgilendirmekten sorumludur.

BİLGİ KUTUSU

Haber merkezinde gündem, sabah saatlerinde düzenlenen (genellikle 10.00–10.30 zaman aralığında) yayın toplantısında belirlenir. Gündem, haber merkezine bağlı büroların haberlerinden oluşur. Yayın toplantısında haber merkezinin, servislerin ve yazı işlerinin gündemi sunulur. Günün haberleri değerlendirilir ve sayfalara girecek haber konuları belirlenir.

Redaktöre düşen görevler çok çeşitlidir. Redaktörlerin yaptıkları işler dikkat ve özen gerektirir. İşte bu yüzden redaktörler deneyimli gazetecilerden seçilir. Redaktör, çalıştığı gazete kuruluşunun haber kaynaklarını iyi bildiğinden yazılan haberler üzerine karar verir. Olay yerine gitmeden olayı kafasında canlandırabilen ve haberi en anlaşılır hâlde tekrar kaleme alan özgün gazetecidir.

BİLGİ KUTUSU

Triyaj: Gazeteye gelen haberleri konularına göre (ekonomi, spor, magazin gibi) sınıflandırma işlemidir.

Eşik Bekçisi (Gatekeeping): Kitle iletişim sürecinde enformasyon belirli eşik alanlarından geçerek kitlelere ulaştırılır. Bu eşiklerde iletileri süzen ve iletilere müdahâle eden bekçiler bulunur. Eşik bekçileri nelerin yayımlanacağına karar verir.

Redaktörler, haber havuzuna gelen tüm haberlerin takibinden sorumludur. Haber havuzuna gelen haberlerin redaksiyon işlemi sürecinde haberler 5N1K'ya göre düzenlenir ve daha iyi bir haber oluşturmak için tekrar birleştirilir. Kısaca redaktörler okudukları haberleri çalıştıkları kurumun yayın politikasına ve haber formatına göre tekrar düzenler. Haberi açık, sade ve anlaşılır hâlde yeniden yazarak yayıma hazır hâle getirir.

Redaktörler için en önemli süreç haber okuma sürecidir. Haber okuma sürecinde, redaktörler haberi değişik açılardan okuyarak değerlendirir. Okuma sırasında dikkat edilmesi gereken unsurlar:

- Haber 5N1K sorularının cevaplarını içeriyor mu?
- Haberde mantık hataları var mı?
- Haber bilgileri eksiksiz, net ve doğru şekilde verilmiş mi?
- Haberin kurgusu iyi yapılmış mı?
- Haberin girişi dikkat çekici hâle getirilmiş mi?
- Haberin başlığı ya da başlıkları haberin özünü tanımlar nitelikte mi?
- Haber dil bilgisi kurallarına uygun mu?
- Haber kaynağı güvenilir mi?
- Haberde taraf dengesi gözetilmiş mi?
- Haber, yorum içeriyor mu?
- Haber basın meslek ilkelerine uygun mu?

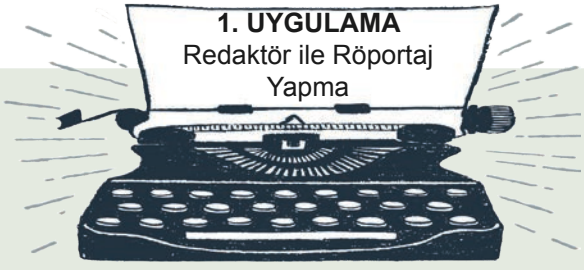
Redaktör haberin eksik, hatalı unsurlarını belirledikten sonra haberin anlatım bozukluklarını ve yazım hatalarını düzeltir. Habere konu olan kişilerin isimlerini, adreslerini; rakamların doğruluğunu ve tutarlılığını kontrol eder. Okuduğu haberle ilgili yeni gelişmeler varsa habere eklemeler yapar. Ayrıca haberde arka plan bilgisi (background) kontrolünü yaparak gerekli durumlarda bu bilgileri ya değişik kaynaklardan araştırır ya da muhabirden talep eder. Redaktör gerek gördüğünde haberin girişini ve başlığını değiştirir.

BİLGİ KUTUSU

Taraf Dengesi: Habere konu olan tarafların görüşlerine haberde dengeli olarak yer verilmesidir.

Redaktör, redaksiyon işlemini yazı işleri editörlerinin habere sayfada ayırdıkları yere göre yapar. Gün içinde devam eden bir haber varsa redaktörler de bütün bilgileri geniş kapsamlı bir şekilde toplayarak kurumun yayın politikasına göre haberi yeniden yazar.

Redaktör, aynı konuyla ilgili farklı olayları içeren haberleri de birleştirerek tek habere dönüştürür. Örneğin Rusya-Ukrayna savaşının devam ettiği günlerde gazetelerin haber merkezlerine bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda haber ulaşır. Bu haberler haber servislerinin, büroların, ulusal ve uluslararası ajanslarının haberlerinden oluşur. Haber merkezinin tüm haberleri süzgeçten geçirilerek, gazetenin yayın politikasına uygun olarak yeniden düzenlenir. Her redaktörün kendine göre haber yazma tekniği vardır. Bu tekniklerin ortak noktası haberin doğru şekilde yazılması ve zamanın da verimli kullanılmasıdır.

1. UYGULAMA
Redaktör ile Röportaj Yapma

Süre: Üç ders saati

Görev: Bu çalışmada sizden yaşadığınız bölgede bulunan bir gazeteyi ziyaret ederek gazetede çalışan bir redaktör ile redaksiyon işlemi ve redaktörün görevlerinin neler olduğu hakkında röportaj yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İlinizde bulunan yazılı medya kuruluşlarını araştırınız.
2. Ziyaret etmek istediğiniz gazeteyi belirleyiniz.
3. Gazetede çalışan yetkili bir kişi ile iletişime geçiniz ve röportaj yapmak için o kişiden randevu talep ediniz.
4. Redaksiyon işlemi ve redaktörler hakkında derste edindiğiniz bilgilerden yola çıkarak röportaj soruları hazırlayınız.
5. Hazırladığınız soruları sınıfta arkadaşlarınızla ve öğretmenlerinizle paylaşarak fikir alışverişinde bulununuz.
6. Röportaj sorularınızı kontrol ederek sorularınıza son şeklini veriniz.
7. Röportaja gitmeden önce yanınızda götürmeniz gereken araç gereçlerin kontrolünü yapınız. (Ses kayıt cihazı, fotoğraf makinesi, defter, kalem vb.)
8. Randevunuza zamanında gidiniz.
9. Röportaj sırasında edindiğiniz bilgileri arkadaşlarınızla ve öğretmeninizle paylaşınız.

1.3. ÖRNEK REDAKSİYON UYGULAMALARI

Redaksiyon işleminde medya kuruluşuna gelen haberler tekrar yazılır. Aşağıda redaksiyon işlemi yapılmış örnek haberler yer almaktadır.

1. ÖRNEK HABER

Haberin ilk hâli

Mesleki eğitimde mükemmeliyet merkezleri kurulacak

Mesleki ve teknik eğitimin sektörle iş birliğinin artırılması amacıyla 15 "sektörel mükemmeliyet merkezi" kurulacak.

"Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilen Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite (METEK3) kapsamında Sektörel Mükemmeliyet Merkezleri'nin kurulması yoluyla mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin arttırılması amaçlanıyor.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın en büyük projelerinden biri olan Mesleki Eğitimde 1000 Okul Projesi'nin okullar arası başarı farklarını azaltıcı bir rol oynadığına dikkat çeken Milli Eğitim Bakan Yardımcısı proje ile amaçlarının mesleki eğitim alanındaki iyileştirmelerin tüm okullara yayılmasını sağlamak olduğunu söyledi.

Mesleki eğitimde, sektörler ile mesleki ve teknik eğitim kurumları arasında daha güçlü ve kapsayıcı bir bağ kurulması ve iş birliklerinin zenginleştirilmesine büyük önem verdiklerini dile getiren Bakan Yardımcısı, bu sistematik adımların öğrencilerin mesleki eğitime yönelimlerinin de artıracağını söyledi.

Bakan Yardımcısı, "Bu proje ile öğretmen ve idarecilerin eğitimine odaklanarak sektörel mükemmeliyet merkezlerini kurduk. Okullar, sosyal ortaklar ve özel sektör arasındaki iş birliğinin artırılmasını hedefledik. Proje süresince eşit bir coğrafi dağılım gözetilerek seçilmiş olan 25 pilot ilde çalışmalarımızı sürdüreceğiz." bilgisini verdi.

Proje ile 25 alanda 3 bin öğretmen iş başı eğitimleri alacak. İş başı öğrenme ve uzaktan öğrenme metotlarıyla mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin özel alan yeterliliklerin geliştirilmesi için 15 sektörel mükemmeliyet merkezi kurulacak. Bu kapsamda 15 merkezden 14'ü 25 mesleki alan, biri ise mesleki yabancı dil, mesleki eğitime yönelik matematik ve fen bilimleri konusunda faaliyet verecek (Görsel 1.3).

Görsel 1.3: Haberin görseli

Haberin redakte edildikten sonraki hâli

Meslekî ve Teknik Eğitimin yeni hedefi "Mükemmeliyet Merkezleri"

Mesleki ve teknik eğitimin sektörle iş birliğinin artırılması amacıyla 15 sektörel mükemmeliyet merkezi kurulacak.

Bu merkezler Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilecek. Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite (METEK3) kapsamında Sektörel Mükemmeliyet Merkezleri'nin kurulması yoluyla mesleki ve teknik eğitimin kalitesinin arttırılması amaçlanıyor. Sektörel Mükemmeliyet Merkezleri'nin Kurulması Yoluyla Mesleki ve Teknik Eğitimin Kalitesinin Artırılması Teknik Destek Projesi'nin açılış töreni Ankara Vilayetler Evi'nde yapıldı.

Sektör ile meslekî teknik eğitim merkezleri arasında iş birliği artacak

Milli Eğitim Bakan Yardımcısı, Mesleki Eğitimde 1000 Okul Projesi'nin Milli Eğitim Bakanlığı'nın en büyük projelerinden biri olduğunu ifade etti. Projenin okullar arası başarı farklarını azaltıcı bir rol oynayacağına dikkat çeken Bakan Yardımcısı, proje ile amaçlarının mesleki eğitim alanındaki iyileştirmelerin tüm okullara yayılmasını sağlamak olduğunu söyledi.

Bakan Yardımcısı, mesleki eğitimde sektörler ile mesleki ve teknik eğitim kurumları arasında daha güçlü ve kapsayıcı bir bağ kurulmasını ve iş birliklerinin zenginleştirilmesine büyük önem verdiklerini dile getirdi. Bakan Yardımcısı ayrıca bu sistematik adımların öğrencilerin mesleki eğitime yönelimlerini artırdığını söyledi.

Proje 25 pilot ilde uygulanmaya başlanacak

Projenin bu yıl 1 Mart'ta başladığını aktaran Bakan Yardımcısı, "Bu proje ile öğretmen ve idarecilerin eğitimine odaklanarak sektörel mükemmeliyet merkezlerini kuracaklarını söyledi. Okullar, sosyal ortaklar ve özel sektör arasındaki iş birliğinin artırılması hedeflendi. Proje süresince eşit bir coğrafi dağılım gözetilerek seçilmiş olan 25 pilot ilde çalışmalarımızı sürdüreceğiz" bilgisini verdi.

Proje İstanbul, Kocaeli, Bursa, Denizli, Antalya, İzmir, Adana, Sivas, Konya, Eskişehir, Trabzon, Hatay, Kahramanmaraş, Erzincan, Samsun, Tekirdağ, Kayseri, Afyonkarahisar, Gaziantep, Manisa, Çanakkale, Kırşehir, Zonguldak, Malatya ve Ankara'da yürütülecek. Teknik yardım, hibe programı ve donanım alımı aşamaları olacaktır. Projenin bütçesi 22 milyon avro değerindedir.

Öğretmenler eğitime alınacak

Proje ile 25 alanda 3 bin öğretmen işbaşı eğitimleri alacak. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında çalışan öğretmenler iş başında öğrenme ve uzaktan öğrenme metotlarıyla özel alan yeterliliklerinin geliştirilmesi için 15 sektörel mükemmeliyet merkezi kurulacak. Bu kapsamda 15 merkezden 14'ü 25 mesleki alanı, 1'i ise mesleki yabancı dil, mesleki eğitime yönelik matematik ve fen bilimleri alanlarını kapsayacak. (Basından).

Haberin redakte edilmesi aşamasında aşağıdaki işlemler yapıldı:

Başlık: Haberin başlığı, verilmek istenen mesajı açıklayacak şekilde değiştirildi.

Giriş: Haberin girişinde açılış törenine ait bilgiye yer verilmediği görüldü. Bu bilgi araştırılarak redakte edilen habere eklendi.

Gövde: Haberin ilk hali ve redakte edildikten sonraki hali karşılaştırıldığında ilk göze çarpan ara başlıklardır. Birinci haberin ilk paragrafında oluşan metin yığılması haberin okunmasını zorlaştırdığı için düzeltme işlemi yapılırken habere ara başlıklar eklendi. Haberde söz edilen ancak isimleri verilmeyen iller de redakte edilen habere eklendi.

2. ÖRNEK HABER

Haberin ilk hâli

Avrupa Halter Şampiyonası başlıyor

Avrupa Halter Şampiyonası Tiran'da başlıyor. Şampiyonanın ilk gününde iki milli sporcu podyuma çıkacak.

Türkiye Halter Federasyonu'ndan yapılan açıklamaya göre, Arnavutluk'un başkenti Tiran'da gerçekleştirilecek Avrupa Halter Şampiyonası 6 Haziran'da sona erecek.

Şampiyonanın ilk gününde iki milli sporcu madalya için mücadele edecek. Kadınlar 45 kiloda Şaziye Erdoğan ve Cansu Bektaş podyuma çıkacak.

"En iyi sonucu alabilmek için çalışacağız"

Türkiye Halter Federasyonu Başkanı Talat Ünlü, milli sporcuların Avrupa Şampiyonası öncesi iyi bir hazırlık dönemi geçirdiklerini belirtti. "Sporcularımız, antrenörlerimiz eşliğinde iyi bir hazırlık dönemi geçirdi. Önemli bir şampiyona ve biz burada en iyi sonucu alabilmek için çalışacağız. Tiran'da ülkemizi temsil edecek tüm sporcularımıza başarılar diliyorum." diye konuştu (Görsel 1.4).

Görsel 1.4: Haberin görseli

Haberin redakte edildikten sonraki hâli

Avrupa Halter Şampiyonası Tiran'da başlıyor

Arnavutluk'un başkenti Tiran'da düzenlenen Avrupa Halter Şampiyonası 26 Mayıs'ta başlıyor. Şampiyonanın ilk gününde iki milli sporcu podyuma çıkacak. Türkiye Halter Federasyonu'ndan yapılan açıklamaya göre, Tiran'da gerçekleştirilecek olan şampiyona 6 Haziran'da sona erecek.

Şampiyonanın ilk gününde mücadele edecek olan kadınlarda Şaziye Erdoğan ve Cansu Bektaş 45 kiloda podyuma çıkacak. Duygu Alıcı 55 kiloda, Nuray Güngör, Berfin Altun 64 kiloda, Aysel Özkan 71 kiloda, Dilara Uçan 76 kiloda, Melike Günal, Aleyna Kaymaz 87 kiloda yarışacak. Erkeklerde ise Muammer Şahin, Muhammet Akkaya 55 kiloda, Ferdi Hardal, Kaan Kahriman 61 kiloda, Yusuf Fehmi Genç, 67 kiloda, Onur Demirci de 102 kiloda yarışacak. (Basından).

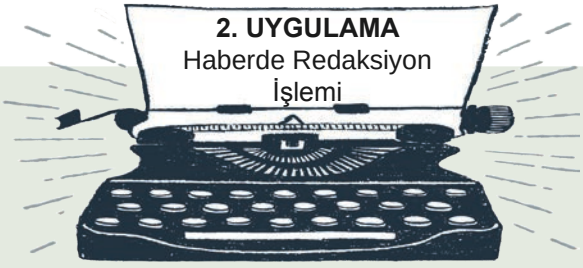
Haberin redakte edilmesi aşamasında aşağıdaki işlemler yapıldı:

Başlık: Haberin başlığına "Nerede?" sorusunun cevabı eklendi.

Giriş: Haberin girişinde şampiyonanın hangi ülkenin başkentinde yapılacağı açıkça belirtildi.

Gövde: Haberle ilgili farklı kaynaklar araştırılarak haberde daha detaylı bilgiye yer verildi. Haber, sayfadaki hacmine uygun olarak kısaltıldı, ara başlığı kapsayan bilgiler haberden çıkartıldı.

Süre: Bir ders saati

2. UYGULAMA
Haberde Redaksiyon İşlemi

Görev: Bu uygulamada verilen haberle ilgili redakte çalışması yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Verilen haberi dikkatlice okuyunuz
3. Haberin başlığını değiştiriniz.
4. Haberin girişini okul gazetenizin yayın politikasına göre yeniden yazınız.
5. Haberin gövdesini, özüne dokunmadan yeniden düzenleyiniz.
6. Habere ara başlık ekleyiniz.
7. Haberin redakte edilmiş son halini haberin redaktesi başlığı altına yazınız.
8. Yaptığınız çalışmayı sınıfta arkadaşlarınız ve öğretmeninizle birlikte değerlendiriniz.

HABER

Kocaeli'nde büyük keşif: Dünyada kemik ve eşyalarla bulunan ilk lahit

Kocaeli'nde kemikler ve eşyalarla sağlam halde bulunan lahit gömüldükten sonra ilk kez açıldı.

İmparatorun yakın korumasına ait olduğu tespit edilen lahit ilk kez görüntülendi.

Birçok medeniyetin yaşadığı Anadolu toprakları asırlardır en batıdan en güneye dünya tarihini değiştirdi. Bu bereketli coğrafyada yaşayan topluluklar arkalarından güçlü bir miras bıraktı. O miraslardan biri bugün Kocaeli'nde görüntülendi. Anadolu'da ilk defa imparatorun koruyucusu unvanını taşıyan bir lahit keşfedildi. İskeleti ve eşyalarıyla sağlam kalan lahdin dünyada bir benzeri bulunmuyor.

Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Kocaeli Müze Müdürlüğü Başkanlığında 37 lahit için 2 yıl kurtarma kazısı yapıldı.

Bölgede 2017 ve 2019'da toplam 5 lahit bulundu. Bu çalışmayla dünyada ilk denebilecek bir buluş ortaya çıktı (Görsel 1.5). (Basından).

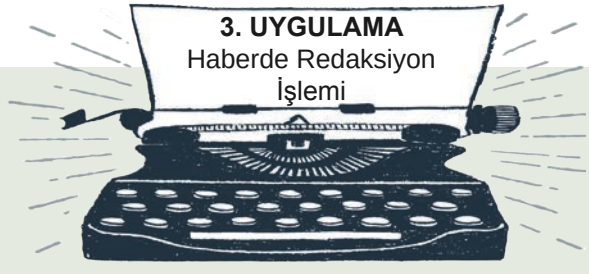
Görsel 1.5: Haberin görseli

Süre: Bir ders saati

Haberin redaktesi

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

Süre: Bir ders saati

3. UYGULAMA
Haberde Redaksiyon İşlemi

Görev: Bu uygulamada verilen bir haberle ilgili sizden redakte çalışması yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Verilen haberi dikkatlice okuyunuz.
3. Haberi, Haberin Redaktesi başlığının altına redakte edilmiş şekilde yeniden yazınız.
4. Haberin başlığını değiştiriniz.
5. Haberin girişini yeniden yazınız.
6. Haberin gövdesini, özüne dokunmadan yeniden düzenleyiniz.
7. Yaptığınız çalışmayı sınıfta arkadaşlarınız ve öğretmeninizle birlikte değerlendiriniz.

Süre: Bir ders saati

HABER

Avrupa'nın en büyük yanık ve yara merkezi İstanbul'da açıldı

Avrupa'nın en büyük yanık ve yara bakım merkezi İstanbul'da açıldı (Görsel 1.6). Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi'ndeki merkez, yılda 45 bin hastaya hizmet verebilecek kapasiteye sahip. Avrupa'nın en büyüğü, 61 yatak kapasiteli Başakşehir Çam ve Sakura Hastanesi'ndeki yanık ve yara bakım merkezi hizmete girdi.

Yurt dışından başvuran hastalar da tedavi edilebilecek

Yanık ve yara bakım merkezinde servis yatakları dışında ameliyathaneler ve yoğun bakım üniteleri de bulunuyor. Burası yurt içinden ve yurt dışından gelecek olan hastalara hizmet verecek.

Her yıl binlerce kişi ısı, elektrik, kimyasal madde ya da radyasyon gibi etkiler sonucu oluşan yanıklarla hastaneye başvuruyor. Bu yanıkların tedavisi hem zor hem de uzun zaman gerektiriyor. (Basından).

Görsel 1.6: Haberin görseli

Haberin redaktesi

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.4. DÜZELTME (TASHİH)

Bir metnin ya da basılı materyalin yazım hatalarının "düzeltilmesine veya biçimsel niteliğinin geliştirilmesine **düzeltme (tashih)** denir. Habercilikte düzeltme yayımlanacak haber, köşe yazısı, bulmaca, ilân gibi her tür yazının anlatım ve yazım hatalarının giderilmesidir. Yazım hatalarının giderilmesinden düzeltme servisi sorumludur ve bu işi yapan kişiye de **düzeltmen** denir. Düzeltmen Türkçe, dil ve yazım kuralları konusunda uzman olan kişidir.

Düzeltmenler gazetede ertesi gün yayımlanacak bütün yazıların önce bilgisayar ekranından, sonra sayfa provaları üzerinden düzeltmesini (tashihini) yapar. İlk düzeltme işlemi redakte edilen haberin sayfaya yerleştirilmesinden önce yapılır. İlk düzeltme işlemi yapıldıktan sonra haberler sayfalara yerleştirilmek üzere yazı işlerine gönderilir.

İkinci düzeltme işlemi akşam saatlerinde, sayfa provası hazırlanan haberler üzerinde yapılır. İkinci düzeltme birinci düzeltme işleminin kontrolü niteliğindedir. Bu ikinci düzeltmede sadece haberin içeriği kontrol edilmez, aynı zamanda teknik kontroller de yapılır (Görsel 1.7).

Görsel 1.7: Düzeltme işlemi

Bu işlem sayfa provaları üzerinde aşağıdaki aşamalarla yapılır.

- Sayfa üzerindeki tarih ve sayfa numarası kontrol edilir.
- Başlık ve spotlara bakılır.
- Yazım kurallarına dikkat edilerek hatalı kısımlar sayfa üzerinde gösterilir.
- Sayfadaki köşe yazıları ve haberler için kullanılan fontların devamlılık kontrolü yapılır.

ARAŞTIRMA

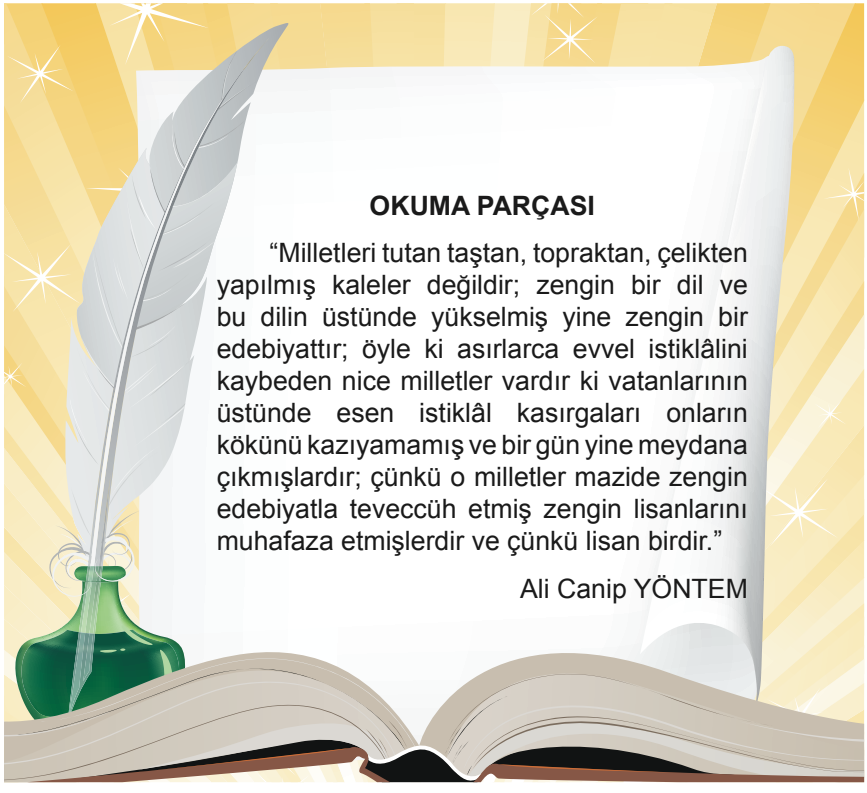
Ulusal bir gazete alıp bu gazetenin haberlerini inceleyiniz. Haberlerde yapılan yazım hatalarını tespit ediniz. Bulduğunuz yazım hatalarını sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.4.1. Anlam ve Dil Bilgisi Hataları

Habercilikte hız önemlidir. Muhabirlerin, yaşanan olayları çok kısa bir sürede okuyucuya duyurma zorunluluğu vardır. Bu nedenle gazetelerde hata oranı da yüksektir. Dünyanın birçok büyük gazetesinde düzeltme bölümleri vardır. Gazete yönetimleri her gün verdiği eksik ya da yanlış bir bilgiden dolayı özür diler. Bunun önemli bir örneği İngiltere'de yayımlanan ulusal bir gazetedir. Bu gazetenin düzeltmeni, görevini okurlara şöyle tarif eder: "Evet, hatalar yapıyoruz. Her gün gazete sayfalarında okuduğunuz bilgiler bazen gerçeği yansıtmıyor. Sizin de bunu anlayacak kadar zeki olduğunuzun bilincindeyiz. Elimizden geldiği kadar hata yapmamaya çalışıyoruz yine de her zaman başarılı olamayabiliriz. Ama söz veriyoruz, yanlış yaptığımız zaman ertesi gün size dönüp mutlaka bunu itiraf edeceğiz."

Gazeteciliğin diğer mesleklerden farkı Türkçenin (dilin) doğru ve anlaşılır bir şekilde kullanıldığı bir alan olmasıdır. Gazeteciler sadece haber yazmaz aynı zamanda okurlara Türkçeyi de (dili) öğretir. Dilde yapılan her yanlış Türkçeye zarar verir. Gazeteciler, haber yazarken haber metinlerinde yazım kuralla-

rına dikkat eder ve anlatım bozukluğu olmamasına özen gösterirler. Dili en iyi şekilde kullanmak hem okura hem de Türkçeye (dile) saygının bir gereğidir.

OKUMA PARÇASI

"Milletleri tutan taştan, topraktan, çelikten yapılmış kaleler değildir; zengin bir dil ve bu dilin üstünde yükselmiş yine zengin bir edebiyattır; öyle ki asırlarca evvel istiklâlini kaybeden nice milletler vardır ki vatanlarının üstünde esen istiklâl kasırgaları onların kökünü kazıyamamış ve bir gün yine meydana çıkmışlardır; çünkü o milletler mazide zengin edebiyatla teveccüh etmiş zengin lisanlarını muhafaza etmişlerdir ve çünkü lisan birdir."

Ali Canip YÖNTEM

Aşağıda gazetelerde sık yapılan anlam ve dil bilgisi hataları verilmiştir.

a) Gereksiz kelime kullanımı

Cümlenin anlamına bir şey katmayan her kelime gereksizdir. Bu kelimeler cümleden çıkarıldığında anlamda değişme ya da daralma görülmez.

Örnek

- İki ülke arasında karşılıklı antlaşma imzalandı (Antlaşma karşılıklı olan bir eylemdir. Bu yüzden **karşılıklı** kelimesi cümlede gereksiz yere kullanılmıştır.).
- Bucak ilçesine bağlı Alâaddin Mahallesi'nde 10 dönüm mevcut arazisi bulunan X isimli şahsın bahçesindeki erik ağaçlarında Türkiye'nin en lezzetli erikleri yetişiyor (**Mevcut**; bulunmak, var olmak anlamına geldiği için cümlede kullanılması gereksizdir.).
- Kar yağışı ülkemizde, bu yıl yaklaşık bir hafta kadar etkisini sürdürdü (**Yaklaşık** ve **kadar** kelimeleri bu haberde aynı anlamı taşıdığı için bu kelimelerden biri tercih edilir.).
- İki lider, beş saat süreyle görüştüler (**Süre** kelimesi cümlede gereksiz yere kullanılmıştır.).
- Koronavirüsten dolayı iptal edilen sınavlar yinelenerek tekrar yapılacaktır (**Yinelemek** ve **tekrar** eş anlamlı kelimelerdir. Bu yüzden bu kelimelerden sadece biri kullanılmalıdır.).

b) Deyimlerin ve atasözlerinin yanlış kullanımı

Deyimler ve atasözleri kalıplaşmış sözler olduğu için bir kelimenin yerine başka bir kelime veya kelime grubu getirilemez.

Örnek

- Mart pencereden baktırdı, kazma kürek yaktırdı (Atasözünün doğru kullanımı "Mart kapıdan baktırır, kazma kürek yaktırır." olduğu için bu şekilde kullanılmalıdır.).

- Yükte hafif fiyatta ağır olan mücevherler fuarda alıcısıyla buluşacak (Bu haber cümlesindeki deyimin doğru söylenişi "yükte hafif, pahada ağır" olduğu için bu şekilde yazılmalıdır.).

c) Yabancı kelime kullanımı

Haber cümlelerinde tercih edilen yabancı kelimelerin yaygın olarak kullanıldığı Türkçe karşılığı varsa, Türkçesi kullanılmalıdır.

Örnek

- Mart ayı enflasyon dataları açıklandı (Cümlede yer alan **data** kelimesini karşılayan **veri** kelimesinin kullanılması daha uygun olur.).
- Olimpiyat yarışlarına start verildi (**Start vermek** yerine **başlamak** fiili kullanılması daha uygun olur.).

ç) Kısaltmalara gelen eklerin yanlış kullanımı

Kısaltmalara ek getirilirken büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alınır, küçük harflerle yapılan kısaltmalarda ise kelimenin okunuşu esas alınır.

Örnek

- Üniversite sınavını kazanan öğrenciler, KYK'na kayıt yaptırmak için uzun süre sırada bekledi (Büyük harflerle yapılan kısaltmalara getirilen eklerde kısaltmanın son harfinin okunuşu esas alındığından **KYK'de** şeklinde yazılır.).
- Diyarbakır'da bir karpuzun ağırlığı 56 kg'nin üstüne çıkarak son 70 yılın en büyük karpuzu seçildi (Küçük harflerle yapılan kısaltmalarda getirilen eklerde kelimenin okunuşu esas alındığından **kg'ın** şeklinde yazılır.).

d) Bir kelimenin cümlede yanlış yerde kullanımı

Bir cümle içinde sözcükler, bulunması gereken yerde bulunmazsa anlam karışıklığı ortaya çıkar. Cümlenin anlamında belirsizlik olur.

Örnek

- Toplantıda çekinmeden düşünceler dile getirildi (Yan taraftaki cümlede **düşünceler** kelimesinin yeri değiştirilip "Toplantıda düşünceler çekinmeden dile getirildi." şeklinde yazılmalıdır.).
- Gazete her pazar vereceği eklerle öğrencileri ücretsiz üniversite sınavına hazırlayacak (Ücretsiz olan sınav olduğundan buradaki cümle "Gazete her pazar vereceği eklerle öğrencileri üniversite sınavına ücretsiz hazırlayacak." şeklinde yazılmalıdır.).

e) Özne-yüklem uyuşmazlığı

Cümlede öznenin tekillik çoğulluk ve şahıs bakımından uyuşması gerekir; aksi taktirde anlatım bozukluğu ortaya çıkar.

Örnek

- Ödül töreninde herkes konuşmacıyı dinliyor ama anlamıyordu (Bu cümledeki anlatım bozukluğunu gidermek için cümleye **hiç kimse** ifadesi eklenmelidir. Yani cümle "Ödül töreninde herkes konuşmacıyı dinliyor ama hiç kimse konuşmacıyı anlamıyordu." şeklinde yazılmalıdır.).

f) Öge eksikliği

Birinci cümlenin ortak ögesi ikinci cümle ile uyumsuzsa ya da ikinci cümlenin anlamını tamamlamıyorsa bu cümlede öge eksikliğinden kaynaklanan anlatım bozukluğu oluşur.

Örnek

- Sınav kurallarına göre soru kitapçıklarına yazı yazmak, yırtmak yasak (Neyi yırtmak yasak sorusunun cevabı olan **soru kitapçığını** öğesi cümlede eksiktir. Doğru cümle, "Sınav kurallarına göre soru kitapçıklarına yazı yazmak, soru kitapçığını yırtmak yasak." olmalıdır.).

SIRA SİZDE

Aşağıda verilen ilk haberde yazım hataları vardır. Haberin yazım hatalarının düzeltilmiş hali ikinci haberde verilmiştir.Bu iki haberi karşılaştırarak ilk haberde yanlış yazılan kısımların ikinci haberde ise düzeltilen kısımların altını çizerek belirtiniz.

Haber

İzmir'de deniz suyu yaklaşık 60 santimetre çekildi

İzmir Körfezi deniz suyunun poyraz nedeniyle kıyıdan yaklaşık 60 santimetre kadar çekildiği gözlendi (Görsel 1.8).

Denizin çekilmesi, konak ilçesindeki pasaport iskelesi`nin bulunduğu sahil şeridinde de görüldü çekilme nedeniyle vapurlar iskeleye yanaşmakta zorlandı. Kıyı kesimindeki kayalıklar da kısmen görünür hâle geldi. Dokuz eylül üniversitesi deniz bilimleri Ve teknolojisi enstitüsü öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğan Yaşar, söz konusu durumun sert poyrazdan kaynaklandığını belirtti.

Benzeri durumun daha önce de yaşandığını aktaran yaşar, Körfez`de gözlemlediğimiz çekilme tamamen poyrazla ilgili. Geçen yıl bunu daha çok görmüştük. Bu doğal bir olay. Lodosta ise bunun tam tersi oluşuyor." denildi.

Haberin düzeltilmiş hali

İzmir'de deniz suyu yaklaşık 60 santimetre çekildi

İzmir Körfezi›nde, deniz suyunun poyraz nedeniyle kıyıdan yaklaşık 60 santimetre çekildiği gözlendi.

Denizin çekilmesi, Konak ilçesindeki Pasaport İskelesi'nin bulunduğu sahil şeridinde de görüldü. Çekilme nedeniyle vapurlar iskeleye yanaşmakta zorlandı. Kıyı kesimindeki kayalıklar da kısmen görünür hâle geldi.

Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Doğan Yaşar, söz konusu durumun sert esen poyrazdan kaynaklandığını belirtti. Benzeri durumun daha önce de yaşandığını aktaran Yaşar, "Körfez'de gözlemlediğimiz çekilme tamamen poyrazla ilgili. Geçen yıl bunu daha çok görmüştük. Bu doğal bir olay çünkü lodosta ise bunun tam tersi oluşuyor." dedi. (Basından).

Görsel 1.8: Haberin görseli

Süre: Bir ders saati

4. UYGULAMA
Haberde Düzeltme İşlemi

Görev: Bu uygulamada verilen bir haberle ilgili sizden düzeltme işlemi yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Haberi dikkatlice okuyunuz.
3. Haberde karşılaştığınız yazım hatalarını bularak altını çiziniz.
4. Haberin düzeltilmiş son halini Haberin Düzeltilmesi başlığı altına yazınız.
5. Düzeltme işleminden sonra haberinizi arkadaşlarınızla ve öğretmeninizle birlikte değerlendiriniz.

HABER

Otoyollarda OGS dönemi yarın sona eriyor

Otoyol ve köprülerde yarından sonra Otomatik Geçiş Sistemi'nin (OGS) yerini Hızlı Geçiş Sistemi (HGS) alacak (Görsel 1.9).

Ulaştırma Ve altyapı bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğünden (KGM) yapılan yazılı açıklamada, OGS ve HGS'nin gişelerde karışıklığa neden olduğuna işaret edilerek, iş yükünün azaltılması ve verimliliğin artırılarak vatandaşlara daha iyi hizmet verilebilmesi için OGS'nin kaldırılacağı vurgulandı

OGS'ne sahip kişiler HGS ile değişim yapabilecek

OGS etiketi olan araç sahiplerine ilgili bankalarca ücretsiz HGS etiketinin verileceği ve hesaplarının da HGS'nin dönüştürüleceğinin altı çizildi.

Açıklamada, dönüştürme işlemleri aşamasında ve sonrasında kullanıcıların otoyol geçişlerini rahatlıkla yapabileceği, herhangi bir aksaklığın yaşanmayacağı vurgulandı.

OGS'li araçlar HGS'ye nasıl geçiş yapacak?

OGS kullanan vatandaşların HGS etiketini ücretsiz almaları için takip etmesi gereken adımlara ilişkin bilgilere de yer verilen açıklamada şu ifadeler kullanıldı,

"OGS cihazının alındığı bankaya otuz bir Mart'tan önce başvuru yapılacaktır. İptal edilen OGS'nin yerine HGS hesabı açılması gerekiyor. Tüm geçişlerin ücretleri HGS hesabından tahsil edilecektir. OGS cihazının iptalinden önce yapılan ve henüz tahsil edilmeyen geçiş ücreti, kapatılacak OGS hesabındaki bakiyeden tahsil edilecektir. İşlemden sonra OGS hesabında halen para bulunuyor ise ilgilinin banka hesabına ya da kredi kartına iade edilecektir. OGS ile yapılan geçişlerin ücretlerinin karşılanmaması durumunda kullanılmak üzere güvence kapsamında alınmış tutarlar banka hesabında ya da kıredi kartlarına iade edilecek. İyade işlemleri, cihazın iptal tarihinden itibaren 30 gün içinde müşterilerin banka hesaplarına ya da kredi kartlarına yapılacaktır. OGS cihazını HGS etiketi ile değiştirenlerin işlem yapmalarına gerek bulunmayacaktır 31 marta kadar kapatılmış tüm OGS cihazları bu tarihten sonra iptal edilecektir." (Basından).

Süre: Bir ders saati

Görsel 1.9: Haberin görseli

Haberin düzeltmesi (Tashihi)

1.5. HABER DENETİMİ

Gazeteciler, yazılı ve sözlü basında çalışarak çok kısa zamanda, okurlarına ve izleyicilerine en doğru, açık ve anlaşılır haberleri iletmek zorundadır. Haber metinleri sade ve açık bir anlatımla doğru ve kesin bilgileri verir. Haber içerisinde verilen bilgi gerçeği yansıtır. Doğruluğundan şüphe duyulan haber içeriği yayımlanmaz. Yayımlandığı takdirde doğacak sorunlardan haberci sorumludur.

Gazetecinin amacı ve görevi olayları en doğru şekilde önyargısız, taraf tutmadan haber hâline getirmektir. Gazeteci her şartta okuru düşünerek meslek etiğine uygun bir şekilde haberlerini oluşturur. Haberin içerik bakımından üretim sürecine katılan herkes hukuksal açıdan haberin denetiminden sorumludur. Servis sorumluları, redaktörler ve yazı işleri editörleri haberin içerik bakımından denetimlerini yapar. Haberi yazan muhabirin yeterli zamanı varsa hukuksal açıdan ve meslek etiği açısından haberin ilk denetimini yapar. Daha sonra ise haber içerik bakımından denetlenir. Yazı işleri sorumluları hangi haberin hukuksal açıdan sorun oluşturup oluşturmayacağını öngörebilecek kabiliyette ve yeterlilikte olmalıdır. Haberler dikkatlice incelenmeli ve haberlerin Basın Meslek İlkeleri'ne aykırı olmamasına özen gösterilmelidir.

Gazeteler herhangi bir problemle karşılaşmamak için kendi öz denetimlerini yapar. Mesleki saygınlığı sağlamak; doğru, güvenilir haber vermek; yorumları inanılır kılmak okuyucunun güvenini kazanmak için yapılması ve yapılmaması gerekenlerin bütününe **basında öz denetim** denir. Diğer bir öz denetim kurumu ise ombudsmanlıktır (ombudsman). **Vatandaş koruyucusu** anlamına gelen bu sözcük İsveçce kökenlidir. Basındaki ombudsmanın görevi okuyuculardan gelen yayın içeriklerine ilişkin şikâyetleri, yayın organının yetkililerine bildirmek ve bunların tekrarlanmasını önlemektir. Ombudsmanlık başka bir ifadeyle çalıştığı gazetenin gözlemciliğini ve eleştirmenliğini yapmaktır.

BİLGİ KUTUSU

Meslek Etiği: Çeşitli meslek mensuplarının mesleklerinin icrası sırasında uymaları beklenen, meslek grubunun davranışlarına ve bu grubun topluma karşı sorumluluklarına yönelik kurallardır.

1.5.1. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Haberin hukuksal denetiminden yazı işleri müdürü sorumludur. 5187 sayılı Basın Kanunu'na göre her süreli yayının bir sorumlu müdürü vardır. Kanunun 5. maddesine göre sorumlu müdür olabilmenin şartları aşağıda yer alıyor.

- On sekiz yaşını bitirmiş olmak
- Türkiye'de ikamet etmek
- En az ortaöğretim veya dengi bir eğitim kurumundan mezun olmak
- Kısıtlı veya kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak
- Yüz kızartıcı suçlardan mahkûm olmamak
- T.C. vatandaşı olmayanlar için karşılıklılık şartı aramak

T.C. vatandaşı olmayanlar için karşılıklılık şartı aranır. Sorumlu müdürün Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olması hâlinde bu görevi sorumlu müdür yardımcısı üstlenir. Bu durumda sorumlu müdür için kanunda yer alan hükümler, sorumluluğu üstlenen müdür yardımcı için de geçerlidir.

Sorumlu yazı işleri müdürü, Basın Kanunu'na göre cezai sorumluluğa sahiptir. Basın Kanunu'nun 13. maddesine göre basılmış eserler yoluyla işlenen fiillerden doğan maddî ve manevî zararlardan dolayı süreli yayınlarda, eser sahibi ile yayın sahibi ve varsa yayın temsilcisi ortaklaşa (müştereken) ve zincirleme (müteselsilen) sorumludur.

Yayın temsilcisi, Basın Kanunu'nun getirdiği yeni bir mesleki kavramdır. "Kanun, sorumlu yazı işleri müdürlüğü görevini yayın sahibi temsilcisi olarak yeniden düzenlemiştir. Sorumlu yazı işleri müdürleri, cezai sorumluluğu yayın sahibi temsilcisi olarak da üstlenir.

1.5.2. Editoryal Süreçte Sorumlu Yazı İşleri Müdürü'nün Yetki ve Sorumluluğu

Sorumlu yazı işleri müdürlüğü görevi, yayının hukuksal sorumluluğundan doğar. Yazı işlerinin idari görevinden sorumlu müdür ile yayından sorumlu genel yayın yönetmeni, gazetecilik mesleğinin ihtiyaç duyduğu çalışanlarıdır. Yasalar karşısında yayından yazı işleri müdürü sorumludur. Genel yayın yönetmeni ise yazı işleri müdüründen sonra sorumlu olan kişidir.

Sorumlu yazı işleri müdürünün görevleri maddeler halinde aşağıda verilmiştir:

- Yayın Kurulu toplantılarına katılır.
- Haber oluşum sürecinde ve sayfa provaları üzerinde haberleri titizlikle inceler.
- Gazetenin hukuk müşaviri ya da hukuk danışmanları ile koordineli olarak çalışır.
- Haber hukuksal açıdan risk içeriyorsa gerekli uyarılarda bulunarak haberin düzeltilmesini sağlar.
- Bazı durumlarda da haberin yayından çekilmesini ister.

1.5.3. Hukuk Bürosu

Gazetelerin Hukuk Bürolarında, Basın Hukuku alanında uzman avukatlar görev yapar. Bu avukatların üstlendiği görev ve sorumluluklar aşağıda yer almaktadır:

- Türk Ceza Kanunu ve Basın Kanunu'na göre suç unsurlarını araştırarak görüş bildirirler.
- Gazetenin maddi ve manevi haklarını korurlar.
- Cevap ve düzeltme işlemlerini yürütürler.
- Gazetenin manevî tazminat, hukuk ve ceza davalarına bakarlar.
- Yayımlanan haberlerden dolayı açılan davalarda gazete çalışanlarının avukatlığını üstlenirler.

Basın Kanunu'na göre, haberin hukuksal açıdan denetimi yapılırken dikkat edilmesi gereken kurallar aşağıdaki gibidir:

- Yargıyı ya da yargılama sürecini etkilemeye yönelik yorumdan, yoruma yol açabilecek ifadelere yer vermekten kaçınılmalıdır.
- İntihar özendirilmemelidir.
- Suçu teşvik edici ifadelerden kaçınılmalıdır.
- Kimlik açıklama sınırına dikkat edilmeli ve kimliği gizlemeye özen gösterilmelidir.

SIRA SİZDE

Yerel bir gazetenin haberlerini meslek etiği açısından inceleyiniz. Görüşlerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

Türk Ceza Kanunu'nda da habercilik ile ilgili faaliyetler kanun metninde ayrıntılı bir şekilde belirtilir. Habercilikte özel hayatın gizliliği, ses ve görüntünün kayda alınması, adli yargılamayı etkilemeye teşebbüs konularına titizlikle dikkat edilmelidir (Görsel 1.10).

Görsel 1.10: Özel hayatın gizliliği

Türk Ceza Kanunu'nda yer alan bazı başlıklar ise şunlardır:

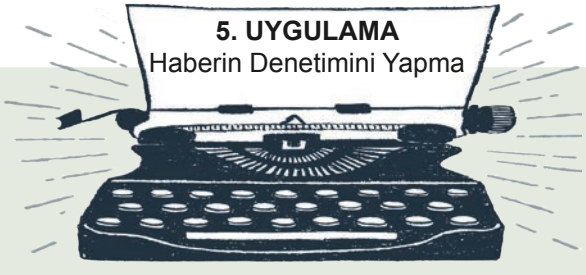
- Hakaret (Madde 125)
- Haberleşmenin gizliliğini ihlal (Madde 132)
- Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması (Madde 133)
- Fiyatları etkileme (Madde 237)
- İftira (Madde 267)
- Ses ve görüntülerin kayda alınması (Madde 286)
- Adli yargılamayı etkilemeye teşebbüs (Madde 288)
- Cumhurbaşkanına hakaret (Madde 299)

Ülkemizde basın meslek örgütleri haberin meslek etiği açısından denetimini yapar. Gazetecilikte haberi değerlendiren ilk kişi haberi yazan gazetecidir. Her gazeteci haberi toplarken ve yazarken kendi öz denetiminden geçirir. Basın Meslek İlkelerine uygun davranmak gazetecilik mesleğinin saygınlığı açısından zorunludur. Bu ilkelere aşağıda yer verilmiştir:

- Yayınlarda hiç kimse; ırkı, cinsiyeti, yaşı, sağlığı, bedensel özrü, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle kınanamaz, aşağılanamaz.
- Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı; genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile

kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı yayın yapılamaz.

- Kamusal bir görev olan gazetecilik ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet edilemez. Gazeteci halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkını gözetir.
- Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer verilemez.
- Kişilerin özel yaşamı, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, yayın konusu olamaz.
- Soruşturulması gazetecilik olanakları içinde bulunan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olmaksızın yayınlanamaz.
- Saklı kalması kaydıyla verilen bilgiler, kamu yararı gerektirmedikçe yayınlanamaz.
- Bir basın organının dağıtım süreci tamamlanmadan o basın organının özel çabalarla gerçekleştirdiği ürün, bir başka basın organı tarafından kendi ürünüymüş gibi kamuoyuna sunulamaz. Yayınlarda intihâle başvurulamaz.
- Suçlu olduğu yargı kararıyla belirlenmedikçe hiç kimse "suçlu" ilan edilemez.
- Yasaların suç saydığı eylemler, gerçek olduğuna inandırıcı makul nedenler bulunmadıkça kimseye atfedilemez.
- Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korur. Kaynağın kamuoyunu kişisel, siyasal ekonomik vb. nedenlerle yanıltmayı amaçladığı haller bunun dışındadır.
- Gazeteci görevini, taşıdığı sıfatın saygınlığına gölge düşürebilecek yöntem ve tutumlarla yapmaktan sakınır.
- Gazeteci şiddet, nefret, zorbalık ve ayrımcılığı özendirici; insani değerleri incitici yayın yapamaz.
- İlan ve reklâm niteliğindeki yayınların bu nitelikleri, tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirtilir.
- Yayın tarihi için belirtilen zaman kaydına saygı gösterilir.
- Basın organları, yanlış yayınlardan kaynaklanan cevap ve tekzip (yalanlama) hakkına saygı duyarlar.

5. UYGULAMA
Haberin Denetimini Yapma

Süre: Bir ders saati

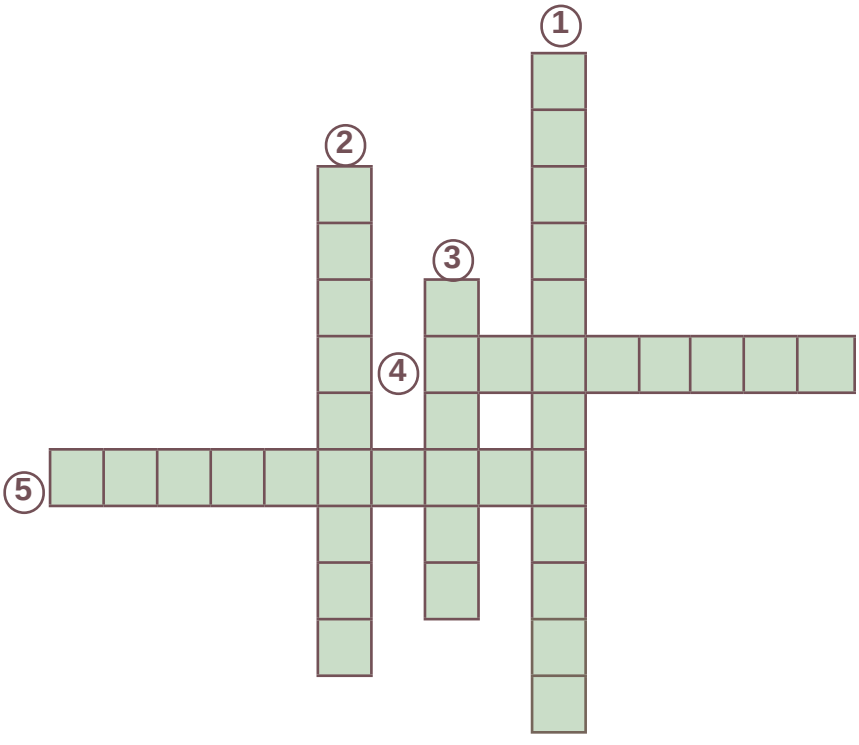
Görev: Bu uygulamada ulusal basında yayımlanan bir haberi seçerek basın meslek etiği açısından incelemeniz beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Verilen haberi dikkatlice okuyunuz.
3. Haberin içeriğini gerçeklik açısından kontrol ediniz.
4. Haberin doğruluğunu farklı kaynaklardan kontrol ediniz.
5. Haberi basın meslek ilkeleri uygunluğu açısından inceleyiniz.
6. Haberde basın meslek etiğine uymayan veriler olup olmadığını tespit ediniz.
7. Haberde tespit ettiğiniz etik ilkeleri sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

SIRA SİZDE

Tanımlara karşılık gelen kelimeleri bularak numaralandırılmış kutucuklara yazınız.

1. Habere konu olan tarafların görüşlerine haberde dengeli olarak yer verilmesidir.

2. Görevi; okuyuculardan gelen yayın içeriklerine ilişkin şikâyetleri, yayın organının yetkililerine bildirmek ve bunların tekrarını önlemektir.

3. Gazeteye gelen haberleri konularına göre (ekonomi, spor, magazin haberleri gibi) sınıflandırma işlemidir.

4. Basın yayın kuruluşlarında haberin redaksiyonunu yapan kişilerdir.

5. Yazılmış haberin özüne dokunulmadan, tekrar yazılmasıdır.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde parantez içine yargılar doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. ( ) Redaktörler, haber tarama ve haber malzemesi toplama konusunda yetkin kişilerdir.
2. ( ) Redaksiyon işlemi ilk kez ABD'de uygulanmıştır.
3. ( ) Redaktörler sayfa tasarımından sorumludur.
4. ( ) Redaktör, haber merkezi havuzuna gelen haberleri, haberin geliş sırasına göre rapor hâline dönüştürür.
5. ( ) Sorumlu yazı işler müdürü olabilmek için en az lisans mezunu olmak gerekir.
6. ( ) Suça karışmış 18 yaş altı bireylere ait bilgiler haberlerde açıkça verilir.
7. ( ) Bir metnin ya da basılı materyalin yazım hatalarının düzeltilmesini veya biçimsel niteliğinin geliştirilmesine düzeltme denir.
8. ( ) Göreve yeni başlayan muhabirler redaktörlük yapabilir.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

9. Mesleki saygınlık ve güvenilir habercilik için uyulması gereken kurallar bütününe …….... denir.
10. Kitle iletişiminde bilgi akışının belirli aşamalardan geçerek kitlelere ulaşmasını sağlayan kişilere …….... denir..
11. Redaktör önemli gelişmeler konusunda …….... bilgilendirmekten sorumludur.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

12. **Aşağıdakilerden hangisi redaktörlerin görevlerinden biridir?**

    A) Olay yerine giderek haber malzemesi toplar.
    B) Gazete sayfasının tasarımını yapar.
    C) Haberlerin haber merkezine gelişini kontrol eder.
    D) Gündem toplantısına başkanlık eder.
    E) Haberin sayfadaki yerini ve hacmini belirler.

13. **Aşağıdakilerden hangisi redaktörlerin, haber okuma sırasında dikkat ettiği unsurlardan biri değildir?**

    A) Haber için son tasnif işleminin yapılması
    B) Haberin 5N1K sorularının cevabını içermesi
    C) Haberin hatasız olması
    D) Haber girişinin dikkat çekici olması
    E) Haber bilgilerinin doğru verilmesi

14. Aşağıdaki haber cümlelerinden hangisi doğru yazılmıştır?

A) İki ülke lideri karşılıklı görüştü.

B) Yetenekli ve kabiliyetli öğrenciler voleybol müsabakalarında bir araya geldi.

C) Hava sıcaklığı sıfırın altında eksi sekiz derece olarak ölçüldü.

D) Liselere Giriş Sınavı (LGS) tarihleri açıklandı.

E) Korona virüsten (Covid 19) dolayı iptal edilen sınavlar yinelenerek tekrar yapılacaktır.

15. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yabancı kelime kullanımından kaynaklı anlatım bozukluğu vardır?

A) 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı coşkuyla kutlandı.

B) Kısa film festivalinde genç yetenekler aranıyor.

C) Balkanlardan gelen soğuk hava dalgası ülkemizi esir aldı.

D) İlkokul öğrencilerine hijyen eğitimi verildi.

E) Yılın en güzel kedisini belirlemek için etkinlik düzenlendi.

16. Aşağıdakilerden hangisi basın meslek ilkelerinden biri değildir?

A) Doğru bilgi verme

B) Haber kaynaklarını açıklama

C) Gerçeği olduğu gibi aktarma

D) Mesleki sırlarını koruma

E) Düşünceyi açıklama

D) Aşağıdaki soruları okuyarak cevapları altta verilen boşluklara yazınız.

17. Redaksiyon işleminin amacını yazınız.

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

18. Haberde meslek etiği kavramını yorumlayınız.

……
……
……
……
……
……
……
……
……
……

2. ÖĞRENME BİRİMİ

HABERİ YENİDEN YAZMA

KONULAR

2.1. BASIN BÜLTENİNİ HABERE DÖNÜŞTÜRME
2.2. AJANS HABERİNDEN REDAKSİYON
2.3. YAYIMLANMIŞ HABERDEN REDAKSİYON

NELER ÖĞRENECEKSİNİZ?

- Basın bülteni
- Basın bülteninin özellikleri
- Ajans haberinden redaksiyon işlemi
- Yayımlanmış haberden redaksiyon işlemi

TEMEL KAVRAMLAR

1. Ajans haberi
2. Ajans haberinden redaksiyon
3. Atlatma haber
4. Basın bülteni
5. Basın bülteninden redaksiyon
6. Fikri takip
7. Mahreç
8. Özel haber
9. Yayımlanmış haberden redaksiyon

HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

Haber ajanslarından ya da kurumlardan gelen haber verilerinin değişikliğe uğramadan kitle iletişim araçlarında yayımlanması habercilik açısından doğru mudur? Yorumlayınız.

2.1. BASIN BÜLTENİNİ HABERE DÖNÜŞTÜRME

Kurumlar amaçları doğrultusunda hedef kitleyi ikna etmek, onların tutum ve davranışlarını pekiştirmek ya da değiştirmek ister. Kurumlar, hedef kitlede tutum ve davranış değişiklikleri oluştururken basın bültenlerinden yararlanır. Basın bültenleri kurumlar hakkında bilgi verir. Medya kuruluşlarına gelen bültenler, olduğu gibi yayımlanmaz. Bültenler, redaksiyon işleminden geçerek haber metnine dönüştürülür ve yayımlanır.

2.1.1. Basın Bülteni

Kurum, kuruluş veya kişiler hakkındaki gelişmeleri ilgili hedef kitleye duyurmak amacıyla hazırlanan ve bunların imajını birebir temsil eden metinlere **basın bülteni** denir. Basın bülteni bilgi vermek, resmî açıklama veya duyuru yapmak amacıyla haber çalışanlarına teslim edilir.

Bilgi, ürün tanıtımı, değerlendirme mesajı, röportaj gibi pek çok farklı konularda basın bülteni hazırlanır. Burada önemli olan husus basın bülteninde yer alan bilgilerin toplumu, sektörü, kimi zaman da belli ilgi alanına sahip bir kitleyi ilgilendirmesidir.

Bir kurumun ya da bireyin medyaya sunduğu resmî açıklama, basın bülteninin en genel tanımıdır. Bu resmî açıklama yazılı olabileceği gibi video formatında da olabilir. Bir başka ifade ile **basın bülteni**, kurumla ilgili faaliyetlerin basına periyodik olarak duyurulması amacıyla hazırlanan metinlerdir. Basın bülteni gazetelere, dergilere, internet medyasına veya televizyon kanallarında görevli olan basın mensuplarına gönderilir. Basın bültenleri; **basın açıklaması, basın bildirisi ve haber bülteni** olarak da isimlendirilir.

Görsel 2.1: Basın bülteni duyurusu

Basın bültenleri, basın mensuplarının konuya ilgisini çekmeyi hedefler. Bülten, haberin kendisi olabileceği gibi haberin kaynağı da olabilir. Basın bülteninin diğer yazın türleri gibi kendi içinde yazım ölçütleri vardır. İfade etmek istediği konuyu doğrudan mesaj olarak içinde barındırır. Basın bültenleri, kurum ve haber merkezleri arasında köprü görevi görür. Basına verilen metinler şirket, kurum, kuruluş ya da bireyler için hazırlanabilir. Ayrıca gerçekleşmiş olan veya gerçekleşmesi planlanan bir proje de bu metinlerle kamuoyuna duyurulur.

Basın bültenleri belirli zamanlarda yayımlanır, basınla ilişkilerde kullanılan en yaygın yöntemlerden biridir. Bültenler haftalık ve aylık olabileceği gibi önemli bir etkinliğin hatırlatılması için zamana bağlı olmaksızın da çıkarılabilir. Basın bültenleri sayesinde basın görevlileri, kurumların etkinliklerini daha kolay izler ve haber değeri taşıyan gelişmeleri daha kolay değerlendirir (Görsel 2.1).

Basın bülteninin nitelikleri aşağıdaki gibidir.

- İçerik bakımından haber özelliği taşımalıdır.
- Bülteni yazan kişinin objektif gazetecilik kurallarına uyması gerekir.
- Basına gönderilen bültenler, güncel nitelik taşımalıdır.
- Basın organlarına sabah saatlerinde ulaştırılmalıdır.
- Kurumun amblemi, adresi, telefon numarası, sosyal medya hesapları, bültenin hangi tarihte çıkarıldığı, kaçıncı yılı olduğu ve bülten numarası yer almalıdır.
- Kişi, kurum ya da ürün reklâm içermemelidir.

- Övgü içeren yazım dili kullanılmamalıdır.
- Aktarım fiilleri kullanılırken “belirtti, söyledi, ifade etti” gibi fiillerin yerine “dedi” aktarım fiili kullanılır.

İçerik olarak iyi hazırlanmış bir bülten haber medyası için hem zaman, emek ve bütçe tasarrufu hem de içerik zenginliği açısından önemli bir kaynaktır. Medyada yer alan haberlerin birçoğu basın bültenlerinden oluşur. İyi hazırlanmış bir basın bülteni, medya organlarının tümünde yer alır. Kurumun imajını güçlendiren basın bülteni aynı zamanda kurumun tanıtımını da yapmasına yardımcı olur.

BİLGİ KUTUSU

Dünyanın bilinen ilk basın bülteni, Ivy Lee (Ayvi Li) tarafından hazırlanan 1906 Atlantic City (Atlantik Siti) Tren Kazası açıklamasıdır.1906 yılında 53 kişinin ölümüyle sonuçlanan korkunç tren kazasının ardından Lee, olay yerinde basın mensuplarına gerçekleri anlatan bir açıklama yapar. Ertesi gün New York Times’ta (Niv York Tayms) çıkan bu açıklama, tarihin ilk basın bülteni olarak kayıtlara geçer (Görsel 2.2).

TEMENT FROM THE ROAD.
eclares the Rails on the Bridge Must Have Fitted Exactly.
Special to The New York Times.
ILADELPHIA, Oct. 29.—This state-relative to the Atlantic City disas-as authorized by the Pennsylvania ad Company to-day:
Görsel 2.2: Tren kazasına ait basın bülteni

Basın bülteni; başlık, giriş, gövde, görseller ve sonuç (kapanış) bölümlerinden oluşan bir haber metnidir (Tablo 2.1).

Tablo 2.1: Basın bülteninin yapısı

BASIN BÜLTENİNİN YAPISI
KURUM : **LOGO** **TARİH :** …./…../…..
BAŞLIK Basın bülteninin mesajına uygun, çarpıcı bir cümle kullanılır. En fazla 5-6 kelimeden oluşmasına dikkat edilir.
GİRİŞ Başlığın altında yer alır. Haberin içeriğini yaklaşık 25 kelime ile özetler. 5N1K unsurlarına göre haberin ana hatlarına yer verilir. Kısa ve anlaşılır cümleler kullanılır.
İÇERİK Genel olarak basın bültenleri yeni ürün duyurusu, stratejik iş birliği, alınan bir ödül, yeni bir yazılımın tanıtımı ve yeni bir web sitesinin duyurusu gibi konuları içerir. Asıl ulaşılmak istenen kitle basın mensupları ise doğrudan tüketiciye veya hedef kitleye hitap etmekten kaçınılmalıdır. Müşterilere doğrudan ulaşılması hedefleniyorsa hitap dili farklılaşır.
İLETİŞİM Haberin kaynağının isim, e-posta ve telefon bilgileri yazılır.

2.1.2. Basın Bülteninin Habere Dönüştürülmesi

Basın bültenlerinin içeriğinde reklam ifadelerine sıkça yer verilir. İçeriğinde ilgili kuruluşu ya da yöneticileri öven ifadelerin yer aldığı basın bültenlerinin haber olarak değerlendirilmesi zordur. Bu tür bültenlerin haber olarak değerlendirilmesi için üzerinde değişiklik yapılarak reklam içeren ifadelerin kaldırılması gerekir. Habercilik hız işidir. Gazeteciler, zamanla yarıştıkları için bültenleri tek tek okumaya ve düzeltmeye çok vakit ayıramaz. Bültenler, okunduktan sonra içerisinde reklam ifadeleri olanlar çöp kutusuna gider. Basın bülteni yazarken öznel ve reklam içeren ifadelerden kaçınmak, bültenin kitle iletişim araçlarında yer almasını sağlar. Basın bülteninin haber olarak değerlendirilmesi için bilgi verici özellikler taşıması gerekir. Basın bülteni içeriği bilgi verici ve güncel konular ile ilgiliyse gazetecinin dikkatini çeker. Okuyuculara faydalı içerikler barındırmayan bültenlere gazeteciler de ilgi göstermez.

Bültenin içeriğinde eksik bilgiler olması bültenin haber olarak değerlendirilmesini zorlaştırır. Bültende adı geçen şirket, yönetici, ürün ya da hizmetle ilgili açıklayıcı bilgilerin ve görsel öğelerin yer alması gerekir. Bültenle gönderilen görsellerin güncel ve bülten ile uyumlu olmasına, süslü görseller ya da arşiv görüntülerinin gönderilmemesine dikkat edilmelidir.

Basın bültenlerinden haber yazan muhabir ve editörlerin aşağıdaki kurallara dikkat etmesi gerekir.

- Her basın bülteni haberleştirilemez. Habere dönüştürülebilmesi için basın bülteninde yer alan bilgilerin haber değeri taşıması gerekir.
- Basın bülteni yoluyla farklı kurumların ilan ve reklamları yayımlanmaz. Bültenlerde haber-kamu yararı dengesi sağlanmaya çalışılmalıdır.
- Basın bülteninden haber yazılırken kurumun adından bahsedilir. Kurumun logosu, örgüt kültürü ile ilgili diğer işaret ve imgeler reklam kapsamında yer alacağından bu işaret ve imgelere yer verilmemelidir.
- Basın bültenleri doğru bilgi vermeli ve zaman ilkesine uygun olarak yazılmalıdır.Yazımı uzmanlık gerektiren basın bültenleri uzman muhabirler tarafından haberleştirilmelidir.
- Basın bültenleri habere dönüştürülürken bültende haber değeri taşıyan unsurlar dikkate alınmalıdır.

ÖRNEK BASIN BÜLTENİ

13. TRT Belgesel Ödülleri'ne başvurular başladı

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu (TRT), kamu yayıncısı olmanın bilinciyle hareket ederek; amatör ve profesyonel belgesel filmcileri desteklemek, belgesel türünün gelişmesi ve yaygınlaşmasına katkıda bulunmak, çeşitli ülkelerden farklı ve yüksek nitelikli belgesel filmlerin seyirciyle buluşmasını sağlamak, uzun vadede dünyanın her tarafından belgeselcilerin bir araya gelerek düşünce alışverişinde bulunacağı bir zemin oluşturmak amacıyla, Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri'ni düzenlemektedir.

Bu yıl 13'üncüsü gerçekleştirilecek Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri, yarışmaya başvuru koşullarını taşıyan bütün belgesel filmlere ve yapımına henüz başlanmamış fikir ve öykü aşamasındaki projelere açıktır. 1 Ocak 2020 tarihi ve sonrasında yapılmış tüm belgesel filmler ve projeler 13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri'ne başvurabilecektir. 12. Uluslararası TRT Belgesel Ödüllerine katılan belgesel film ve projelerin 13. Uluslararası TRT Belgesel Ödüllerine başvuruları kabul edilmeyecektir.

Tüm dünya ile birlikte ülkemizi de etkisi altına alan COVID-19 salgınına karşı alınan önlemler dolayısıyla iptal edilen 12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri kapsamında başvurularını aldığımız ama ön eleme sürecini durdurduğumuz film ve projeler yeniden değerlendirmeye alınacaktır. Söz konusu film ve projelerin yeniden değerlendirilme süreci 13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri ile eş zamanlı yürütülecektir.

Yarışmaya katılım ücretsizdir.

Başvuruların, ön eleme için en geç 1 Nisan 2022 saat 18:00'e kadar TRT'ye iletilmiş olması gerekmektedir.

25 Nisan 2022'de ilan edilecek ön eleme sonuçlarının ardından, seçici kurulların finalist filmleri izleme ve değerlendirmeleri 2-6 Haziran 2022 tarihleri arasında İstanbul'da yapılacaktır. Kazananlar 6 Haziran 2022 Pazartesi günü, yönetmenler, sektör temsilcileri, basın mensupları ve festival konuklarının katılımıyla düzenlenecek ödül töreniyle açıklanacaktır.

13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri'ne ilişkin yarışma koşulları ve takvimi, ödüller, başvuru şartnamesi ve her türlü ayrıntılı bilgiye www.trtbelgesel.com adresinden ulaşabilirsiniz Saygılarımızla,

13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri Düzenleme ve Yürütme Kurulu

Yarışma Takvimi

Başvuruların Başlangıç Tarihi	: 4 Mart 2022 Cuma
Başvuru İçin Son Tarih	: 1 Nisan 2022 Cuma
Ön Eleme Sonuçlarının Açıklanması	: 25 Nisan 2022 Pazartesi
Finalistlerin Gösterim Materyallerinin Teslimi İçin Son Tarih	: 29 Nisan 2022 Cuma
Sonuçların Açıklanması ve Ödül Töreni	: 6 Haziran 2022 Pazartesi

Ödüller Ulusal ve Uluslararası kategorilerde olmak üzere aşağıdaki gibidir:

Ulusal Yarışma:

a) Öğrenci Filmleri Kategorisi:

En İyi Film Ödülü	: 25.000,00 TL (Yirmi beş bin Türk Lirası)
Özel Ödül	: 20.000,00 TL (Yirmi bin Türk Lirası)
Özel Ödül	: 15.000,00 TL (On beş bin Türk Lirası)

b) Profesyonel Kategori:

En İyi Film Ödülü	: 50.000,00 TL (Elli bin Türk Lirası)
Özel Ödül	: 40.000,00 TL (Kırk bin Türk Lirası)
Özel Ödül	: 30.000,00 TL (Otuz bin TürkLirası)

Uluslararası Yarışma:

En İyi Film Ödülü:	: 10.000,00 € (On bin Avro)
Özel Ödül:	: 7.500,00 € (Yedi bin beş yüz Avro)
Özel Ödül:	: 5.000,00 € (Beş bin Avro)

Proje Destek Yarışması:

(Toplamda 3 projeye destek verilecektir.)
10.000,00 TL (On bin Türk Lirası)
10.000,00 TL (On bin Türk Lirası)
10.000,00 TL (On bin Türk Lirası)
(Basından).

TRT Haber'in paylaştığı basın bülteninin bir medya kuruluşu tarafından habere dönüştürülmüş hâli aşağıda yer almaktadır.

"13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri" başvuruları başladı

TRT tarafından; amatör ve profesyonel belgesel filmcileri desteklemek, belgesel türünün gelişmesi ve yaygınlaşmasına katkıda bulunmak ve çeşitli ülkelerden belgesel filmlerin seyirciyle buluşmasını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen "Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne başvurular başladı.

Uzun vadede dünyanın dört bir yanından belgeselcilerin bir araya gelerek düşünce alışverişinde bulunacağı bir zemin oluşturmayı amaçlayan "13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri", 4 Mart-1 Nisan 2022 tarihleri arasında www.trtbelgesel.com adresi üzerinden başvuruları kabul edecek.

Belgesel film ve projeler başvuru yapabilecek

Bu yıl 13'üncüsü gerçekleştirilecek olan "Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri", yarışmaya başvuru koşullarını taşıyan bütün belgesel filmlere ve yapımına henüz başlanmamış fikir ve öykü aşamasındaki projelere açık olacak. 1 Ocak 2020 tarihi ve sonrasında yapılmış tüm belgesel film ve projeler, "13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne başvurabilecek. "12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne katılan belgesel film ve projelerin "13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne başvuruları kabul edilmeyecek.

"13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne ilişkin yarışma koşulları ve takvimi, ödüller, başvuru şartnamesi ve detaylı bilgiye www.trtbelgesel.com adresinden ulaşılabilecek.

Ulusal ve uluslararası kategorilerde toplam 12 ödül

Katılımın ücretsiz olduğu yarışmada ödüller, ulusal ve uluslararası yarışma olmak üzere iki ayrı kategoride sahiplerini bulacak. Ulusal yarışma kategorisi kapsamında "Öğrenci Filmleri" ve "Profesyonel" alt kategorilerinde toplam 6 ayrı projeye ödül verilecek. Uluslararası yarışmada ise "En İyi Film" ödülü başta olmak üzere toplam 3 projeye ödül verilecek. Ayrıca "Proje Geliştirme Destek" kategorisinde de 3 projeye destek verilecek.

Başvuru ve yarışma takvimi

4 Mart'ta başlayan başvuruların ön eleme için en geç 1 Nisan 2022 saat 18.00'e kadar TRT'ye iletilmiş olması gerekiyor. 25 Nisan 2022'de ilan edilecek ön eleme sonuçlarının ardından seçici kurulların finalist filmleri izleme ve değerlendirmeleri 2-5 Haziran 2022 tarihleri arasında İstanbul'da yapılacak. Kazananlar 6 Haziran 2022 Pazartesi günü yönetmenler, sektör temsilcileri, basın mensupları ve festival konuklarının katılımıyla düzenlenecek ödül töreninde açıklanacak.

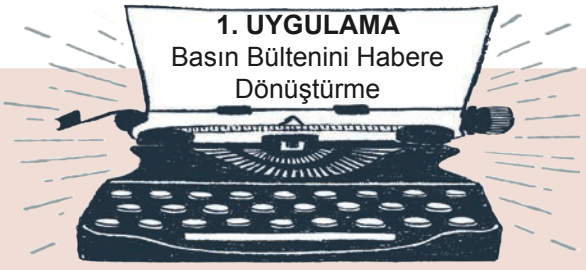
"12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri" kaldığı yerden devam edecek

"Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"nin 12.'si tüm dünya ile birlikte ülkemizi de etkisi altına alan COVID-19 salgını dolayısıyla iptal edilmişti. "12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri" kapsamında başvuruları alınan ancak ön eleme süreci durdurulan film ve projelerin değerlendirme süreci "12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri" kapsamında kaldığı yerden devam edecek. Söz konusu film ve projelerin yeniden değerlendirilme süreci "13. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri" ile eş zamanlı yürütülecek.

"12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne 1714 proje başvurdu

2020 yılında düzenlenmesi planlanan ama pandemi sebebiyle iptal edilen "12. Uluslararası TRT Belgesel Ödülleri"ne uluslararası yarışma, ulusal yarışma ve proje desteği kategorilerine toplamda 1714 film ve proje başvuru yapmıştı. (Basından).

Süre: Bir ders saati

1. UYGULAMA
Basın Bültenini Haber Dönüştürme

Görev: Bu uygulamada verilen bir basın bültenini haber metnine dönüştürmeniz beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Verilen basın bültenini dikkatlice okuyunuz.
3. Haber değeri taşıyan bir bülten olup olmadığını tespit ediniz.
4. Bültenin içinde reklam içeren ve kurumu öven cümleler olup olmadığını tespit ediniz.
5. Basın bültenini haber metnine dönüştürünüz.
6. Haberinizi, sizin için ayrılan boşluğa yazınız.
7. Haberleştirdiğiniz basın bültenini sınıfta öğretmeniniz ve arkadaşlarınız paylaşınız.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı

Basın Bülteni

"En İyi Akdeniz Kruvaziyer Destinasyonu" Ödülü Türkiye'nin

ABD'nin en önemli kruvaziyer seyahat dergisi, 22 yıldır geleneksel olarak düzenlediği Okurların Seçimi Ödülleri'nin 2020 kazananlarını açıkladı. Buna göre Türkiye, en iyi destinasyonlar kategorisinde "En İyi Akdeniz Kruvaziyer Destinasyonu" ödülüne layık görüldü.

Akdeniz, Karayipler'in ardından kruvaziyer hatlarının en çok ziyaret edildiği ikinci destinasyon olma özelliğine sahip. Türkiye rüya gibi destinasyonlar içeren Akdeniz havzasının eşsiz güzellikteki seyahat duraklarını barındırıyor. Türkiye'nin önde gelen kruvaziyer limanları ziyaretçilerine denizi, doğası ve geçmişi antik döneme dayanan tarihi ile pek çok zenginlik sunuyor: Üç büyük imparatorluğa ev sahipliği yapmış iki kıtayı birleştiren İstanbul; Meryem Ana Evi ile kutsal bir mekân olan Efes'e açılan kapı Kuşadası; Türkiye'nin üçüncü büyük liman kenti olarak tarihi hazineleri barındıran İzmir; güney kıyısında samimi, tarihi ve doğal bir atmosfere sahip Bodrum ve Likya uygarlıkları, Toros Dağlarının eşsiz coğrafyası ile Pamfilya'yı keşfetmek için mutlaka görülmesi gereken bir liman olan Antalya… Türkiye'nin kruvaziyer turizmindeki en büyük kozu ise, prestijli bir yayın tarafından da "Pandemi Sürecinde Sektöre En Yüksek Bağlılığı Gösteren Doğu Akdeniz Kruvaziyer Limanı" ödülüne layık görülen Galataport İstanbul projesi. 2021'in bahar ayları itibariyle kruvaziyer gemilerini ağırlamaya hazırlanan Galataport İstanbul, dünyada ilk kez kurgulanan kapak sistemi ile yerin altında inşa edilen kruvaziyer terminalinin yanı sıra, gastronomiden sanata, yeni nesil alışverişten eğlenceye kadar hayatın her alanını kapsayan Akdeniz'de bir çekim merkezi olacak.

Prestijli bir yayının bu yıl da Türkiye'yi Akdeniz'in en iyi kruvaziyer destinasyonu seçmesi kruvaziyerlerin seferlerine başlamasından sonraki dönem için turizm alanında beklentileri önemli ölçüde arttırdı.

Süre: Bir ders saati

Basın Bülteninin Haber Metnine Dönüştürülmesi

2.2. AJANS HABERİNDEN REDAKSİYON

İletişim, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur. Bireyler yaşadıkları toplumda iletişime son derece önem verir. İletişimde temel ilke, insanların gerek kendi çevrelerinde gerekse uzaklarda olup biten olaylardan haberdar olma isteğidir. Gazete, radyo, televizyon, dergi ve kitaplar insanların iletişim ihtiyacını karşılayan yayın organlarıdır. İnsanlar her dönemde bu yayın organlarına ihtiyaç duymuştur. Gazete, radyo, televizyon ve internetin hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte insanlar dünyanın herhangi bir yerinde meydana gelen olaylardan anında haberdar olabilmektedir. Medya kuruluşları haber alma konusunda kendi örgütlenmelerinin dışında, başka kaynaklardan da yararlanmaktadır. Bu kaynaklar, ülkemizde ve dünya ülkelerinde var olan haber ajanslarıdır.

Kitle iletişim araçlarının hızla gelişmesiyle dünyada haber aktarımı önem kazanmıştır. Kitle iletişim araçlarındaki gelişme haber ajanslarının önemi giderek arttırmış ve ajansların haber iletiminde ilk sıraya yerleşmesini sağlamıştır. Haber akışlarının uluslararası iletişimi sağlamada rolü çok büyüktür. Bu nedenle nelerin haber konusu olarak seçildiği, nelerin habere dönüştürüldüğü ve haberin kimlere dağıtıldığı büyük önem taşır.

Görsel 2.3: Uluslararası haber ağı

Her gazetenin yurt içi ve yurt dışında bulunan muhabir kadrosu vardır. Ancak ülkenin en iyi yayın organı bile dünyada olup biten tüm gelişmelerden haberdar olamaz. Basının gelişmesi ve haber alanının genişlemesi, haberi toplama ve aktarma işinde uzmanlaşmış kuruluşların doğmasına yol açar. Gazete ve diğer kitle iletişim araçlarının kendi imkânlarıyla dünyadaki bütün olayları izlemesi mümkün değildir. Bu durumda haberlerin geniş kitlelere ulaşmasında son derece önemli bir yere sahip olan haber ajansları devreye girer. Ajanslar; görsel-işitsel ve yazılı basının haber, bilgi ve görüntü ihtiyacını büyük ölçüde karşılar (Görsel 2.3).

Haber Ajansı

Kitle iletişim araçlarına ortak hizmet götürme işlevini yerine getiren kuruluştur. Ajanslar; haber ve bilgileri doğru, tarafsız, hızlı ve ayrıntılı bir biçimde toplayarak bunları belirli bir ücret karşılığında abonelerine aktarır.

Haber ajanslarının sağladığı en büyük fayda, ham bilgilerin toplanmasındaki düşük maliyettir. Ajanslar, habere ulaşmadaki düşük maliyetin yanı sıra kitle iletişim araçlarına oranla daha hızlı haber toplama ve yayma işlevini de yerine getirir. Kitle iletişim araçları, kendi imkânlarıyla ülkemizde ve dünyada olup biten bütün haberlere ulaşma gücüne sahip olmadığı için yaygın iletişim ağlarına sahip ve iyi örgütlenmiş haber ajanslarının haber bültenlerinden yararlanır.

Ajanslar ürettikleri haberleri ve haber verilerini aynı anda birçok aboneye ulaştırır. Bu durum, rekabet hâlinde olan kitle iletişim araçları arasında tekdüzeliğe yol açar. Ajanslardan gelen haberlerin olduğu gibi kullanılması kitle iletişim araçlarının özgün haber üretmelerini engeller. Özellikle gazeteler, radyo ve televizyona oranla haberleri daha ayrıntılı verir. Bu olumsuz durumu ortadan kaldırmak için kitle iletişim araçları kendi kurumlarında redaktörleri görevlendirir. Ajanslardan gelen haber verileri ve aynı konu ile ilgili başka kaynaklardan gelen bilgiler kurumun yayın politikasına göre redakte edilir.

Kitle iletişim araçlarında yayımlanan ajans haberleri, redaksiyon işlemi yapıldıktan sonra tekdüzelikten kurtulur. Bütün kitle iletişim araçları, haber ajanslarından gelen haberleri redakte ederek yayımlar. Kitle iletişim araçları, kendi muhabirlerinin topladıkları haber verileri ile ajanstan gelen verileri birleştirerek redaksiyon işlemini yapar. Bu yöntem redaksiyon işleminde kullanılan en yaygın yoldur.

Gazeteler, ürettikleri haberlerin yanında ajanslardan gelen haberlere de bu haberleri redakte işleminden geçirdikten sonra sayfalarında yer verir. Radyo ve televizyon haber bültenleri için de aynı işlem söz konusudur. Yerel basında küçük ve orta ölçekli gazeteler, gerektiğinde ajanslardan gelen haberleri de redaksiyon işleminden geçirerek yayımlar. Ayrıca gazetelerde yayımlanan dış kaynaklı haberlerin birçoğu ajansların yabancı haber ajanslarından çevirerek dağıttığı haberlerdir. Özellikle büyük kentlerde çıkan gazetelerin hemen hepsi ajansların geçtiği yazılı ve görüntülü haberlerden yararlanır. Özel radyo ve televizyon kanalları da çeşitli haber ajanslarının haberlerini redakte ederek yayımlar.

Görsel 2.4: Haber Ajansı

Batı ülkelerinde ajanslar, gazete haberlerinin yanında radyo ve televizyon için de haber üretir. Ülkemizde de televizyon kuruluşlarına görüntülü haber hizmeti sunan ajanslar vardır (Görsel 2.4).

Ülkemizde redaksiyon işleminin en yaygın kullanıldığı alan internet haberciliğidir. İnternet haberciliği yapan web siteleri incelendiğinde haberlerin büyük çoğunluğunu ajanstan gelen haberlerin oluşturduğu görülür. İnternet haberciliğindeki en büyük sorun ajanstan gelen haberlerin kaynak belirtilmeden yayımlanmasıdır.

2.2.1. Ajans Haberi Niçin Kullanılır?

Haberin ömrü çok kısa olduğundan haberin hızlı bir şekilde verilmesi gerekir. Kitle iletişim araçları kendi imkânlarıyla hızlı bir şekilde ulaşamadığı haberler için ajanslara ihtiyaç duyar. Ajanslar iyi bir örgütlenme yapısına sahiptir. Bu yaygın örgütlenme yapıları sayesinde hızlı ve güvenilir bir şekilde abonelerine haber akışını sağlar.

Kitle iletişim araçlarının ajans haberlerini tercih nedenleri aşağıda yer almaktadır.

- Kitle iletişim araçları coğrafi uzaklık, fiziki ve teknik imkânların yetersizliği gibi nedenlerle izleyemedikleri haberleri ajanslardan alır.
- Bazı haberler belirli düzeyde uzmanlık gerektirir. Kitle iletişim araçları haber alamama riskine karşı ajanstan gelen haberi bekler.

Görsel 2.5: Gazetelerin haber kaynağı ajanslar

- Kitle iletişim araçları; gün içinde yayımlanan ve çok fazla değişikliğe uğramayan hava durumu bültenleri, yerel yönetimlerin bazı duyuruları ve kara yollarındaki trafik akışına ilişkin haberleri izlemez.
- Bir habere ait verilerin bazen tek bir muhabir tarafından toplanıp yazılması zordur. Habere ait eksik bilgi ya da haberde hata olduğu düşünülüyorsa kitle iletişim araçları ajanstan gelecek haberi bekler. Aynı habere ait bilgiler karşılaştırılarak haber, tekrar yazılır.

2.2.2. Ajans Haberinden Redaksiyon Yöntemleri

Gazetelerin temel haber kaynağını oluşturan haber ajanslarından haber merkezlerine çok sayıda haber gelir. Haber merkezine gelen haberler iki işlemden geçer. Birincisi triyaj, ikincisi ise redaksiyon işlemidir. Triyaj işleminde haberler; istihbarat, ekonomi, dış haberler, kültür-sanat gibi konularına ayrılarak ilgili servislere gönderilir. Triyaj işleminin yanında haberlere eşik bekçiliği işlemi de yapılır. Eşik bekçiliği işlemi sırasında gazetenin yayın kimliğine ve yayın politikasına uygun olan haberler kullanılır. Gazetenin politikasına uygun olmayan haberler ise "haber çöplüğüne" gider (Görsel 2.5).

Ajans Haberlerini Redakte Etme Yöntemleri

Haber servislerinde değerlendirmeye alınan ajans haberleri, farklı yöntemlerle redakte edilir.

Bu yöntemler aşağıda maddeler hâlinde sıralanmıştır.

- Ajanstan gelen haberin başlığı ve giriş kısmı, haberin özüne dokunmadan değiştirilebilir.
- Gazeteler ajansın öne çıkardığı unsurları, haberin başlığını, girişini ve gövdesini kendi yayın politikasına göre değiştirerek tekrar yazar. Haberle ilgili arka plan bilgilerini habere ekleyebilir.
- Ajanslar bazı haberleri kısa olarak geçer. Gazeteler tarafından önemli görülen haberlere yeni bilgiler eklenerek haber geliştirilir.
- Ajans haberi, gazetenin aynı konuyla ilgili haberine ek olarak kullanılabilir. Bu yöntemde ajans haberi kutu içine alınır ve asıl haberin yan unsuru olarak redakte edilir. Ajanslar, haberlerle ilgili her zaman daha fazla veri toplayarak haberi detaylandırır. Gazeteler ise hazırladıkları habere ajanslardan geçen ve haberin farklı yönlerini yansıtan haberleri de kutular hâlinde ekleyerek yayımlar.
- Ajans haberinden sadece önemli bilgileri içeren bölümler alınarak gazete haberinin eksik unsurları tamamlanır. Ajanslar izledikleri uluslararası toplantılar ve toplumsal olayları hızlı ve ayrıntılı bir şekilde haberleştirerek abonelerine ulaştırır. Gazeteler ise bu tür haberlerde olayı izleyen muhabirlerinin eksik bıraktığı unsurları, ajans haberlerinden tamamlar.
- Farklı ajansların aynı konudaki haberleri birleştirilerek tek haber hâlinde yeniden yazılır.

SIRA SİZDE

Aşağıda yer alan haberlerin yayımlanmış ilk hâlini ve redaksiyon işlemi yapıldıktan sonraki hâlini inceleyiniz. Redaksiyon işlemi sırasında yapılan değişikliklerle ilgili fikirlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. ÖRNEK HABER

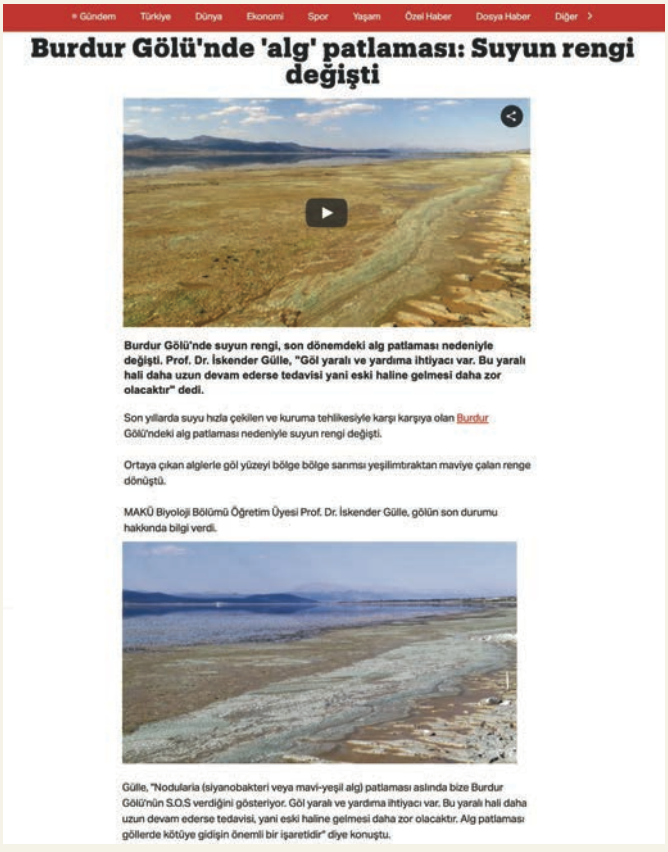
Haberin ilk hâli

Burdur Gölü'nde alg patlaması suyun rengini değiştirdi

Göl suyunun rengini kahverengi ve yeşile döndüren alg patlaması ve buna bağlı yosun oluşumu, halk plajı mevkiinde endişeye neden oldu.

Suyun üzerinde görünür hâle gelen alg patlaması Burdur Gölü'nde belirli dönemlerde açığa çıkıyor.

Çeşitli fiziksel, kimyasal ve biyolojik faktörlere bağlı oluşan alg patlamasında göl suyundaki fosforun artışı da etkili oluyor (Görsel 2.6). (Basından).

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Özel Haber Dosya Haber Diğer

Burdur Gölü'nde 'alg' patlaması: Suyun rengi değişti

Burdur Gölü'nde suyun rengi, son dönemdeki alg patlaması nedeniyle değişti. Prof. Dr. İskender Gülle, "Göl yaralı ve yardıma ihtiyacı var. Bu yaralı hali daha uzun devam ederse tedavisi yani eski haline gelmesi daha zor olacaktır" dedi.

Son yıllarda suyu hızla çekilen ve kuruma tehlikesiyle karşı karşıya olan Burdur Gölü'ndeki alg patlaması nedeniyle suyun rengi değişti.

Ortaya çıkan alglerle göl yüzeyi bölge bölge sanmsı yeşilimtraktan maviye çalan renge dönüştü.

MAKÜ Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. İskender Gülle, gölün son durumu hakkında bilgi verdi.

Gülle, "Nodularia (siyanobakteri veya mavi-yeşil alg) patlaması aslında bize Burdur Gölü'nün S.O.S verdiğini gösteriyor. Göl yaralı ve yardıma ihtiyacı var. Bu yaralı hali daha uzun devam ederse tedavisi, yani eski haline gelmesi daha zor olacaktır. Alg patlaması göllerde kötüye gidişin önemli bir işaretidir" diye konuştu.

Görsel 2.6: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Haberin redakte edildikten sonraki hâli

Burdur Gölü'nde alg patlaması suyun rengini değiştirdi

Burdur Gölü'nde yaşanan alg patlaması nedeniyle kıyıya yakın bölgede suyun rengi değişti.

Burdur Gölü'nde alg patlaması suyun rengini değiştirdi.

Göl suyunun rengini kahverengi ve yeşile döndüren alg patlaması ve buna bağlı yosun oluşumu, halk plajı mevkiinde endişeye neden oldu.

Suyun üzerinde görünür hâle gelen alg patlaması Burdur Gölü'nde belirli dönemlerde açığa çıkıyor.

Çeşitli fiziksel, kimyasal ve biyolojik faktörlere bağlı oluşan alg patlamasında göl suyundaki fosforun artışı da etkili oluyor. (Basından).

Redaksiyon İşlemi Sırasında Yapılan Değişiklikler

Burdur Gölünde alg patlaması suyun rengini değiştirdi, haberi bir ajansa aittirOnline haber sitesi, ajanstan aldığı bu haberi redakte ederek kendi sitesinde yayımlamıştır. Haberin redaksiyonu sırasında başlık ajanstan geldiği şekliyle kullanılmıştır. Haberin girişine cümle eklenerek değişiklik yapılmıştır.

2. ÖRNEK HABER

Haberin ilk hâli

Yağışlarla yıllar sonra suyla dolan Mışko Gölü yaylacıları sevindirdi

Kars'ta bulunan Mışko Gölü›nün yaklaşık 16 yıl sonra, kış ve ilkbahar aylarındaki yağışlarla suyla dolması yaylacıları sevindirdi.

Avrupa Komisyonu tarafından 2009 yılında, Avrupalı Seçkin Destinasyonlar Projesi kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde, "Turizm ve Korunan Alanlar" temasıyla ulusal destinasyon seçilen Kuyucuk Gölü yakınındaki Mışko Gölü, 2006 yılından sonra kurumaya başladı.

Uzun yıllar hayvanlarının su ihtiyacını karşılamakta büyük sıkıntı yaşayan yaylacılar, bu yıl kış ve ilkbahar aylarındaki yağışlarla gölün yeniden canlanmasıyla büyük mutluluk yaşadı.

Besiciler, yaylaya çıkmak için havaların ısınmasını beklerken, göl, göçmen kuşlara ev sahipliği yapmaya başladı.

"Buralara yeniden hayat geldi"

Yakındaki Halefoğlu köyünde yaşayan Dalyan Oğul, AA muhabirine, gölün yeniden canlanmasından mutluluk duyduklarını belirtti.

Suyla dolan gölün bölgeye renk kattığını ifade eden Oğul, "Eskiden her yer topraktı, bazen insan tozdan gözünü açamıyordu ama şimdi bol yağan karla gölümüze yeniden kavuştuk, buralara yeniden hayat geldi." dedi.

Göçmen kuşların da yeniden bölgeye gelmeye başladığını anlatan Oğul, şöyle konuştu:

"Göl yaylaların kenarına kadar geliyor, işte bu da bizim denizimiz. Dalga sesleri eşliğinde etrafında gezmek çok keyifli. Göl uzun zamandır kuruydu, kuşlar gitti. Kuşların rengini, sesini unuttuk. Şimdi yavaş yavaş kuşlar gelmeye başladı. Eskiden kazlar gelirdi, ördekler ve birçok kuş gelirdi fakat 2006'dan beri yok. Şimdi göl yeniden doldu ve misafirleri yeniden gelmeye başladı. Biz onların sesini duyunca mutlu oluyoruz. Burası eşsiz bir manzaraya ev sahipliği yapıyor. Her taraf çok güzel, yakında çiçekler de açacak." (Görsel 2.7). (Basından).

Görsel 2.7: Haberin görseli

Haberin redakte edildikten sonraki hâli

Mışko Gölü 16 yıl sonra suyla doldu

Kars'ta bulunan ve yaklaşık 16 yıl sonra suyla dolan göl göçmen kuşları yeniden ağırlamaya başladı. Kültür ve Turizm Bakanlığı öncülüğünde, "Turizm ve Korunan Alanlar" temasıyla ulusal destinasyon seçilen Kuyucuk Gölü yakınındaki Mışko Gölü, 2006 yılından sonra kurumaya başladı.

Uzun yıllar hayvanlarının su ihtiyacını karşılamakta büyük sıkıntı yaşayan yaylacılar, bu yıl kış ve ilkbahar aylarındaki yağışlarla gölün yeniden canlanmasıyla büyük mutluluk yaşadı. Besiciler, yaylaya çıkmak için havaların ısınmasını beklerken, göl, göçmen kuşlara ev sahipliği yapmaya başladı. (Basından).

Redaksiyon İşlemi Sırasında Yapılan Değişiklikler

Verilen haber metni bir ajansa aittir. TRT Haber'in kullandığı haberin başlığı değiştirilmiştir. Haber, kurumun yayın politikasına uygun olarak kısaltılmış ve TRT Haber internet sitesinde redakte edilmiş hâliyle yayımlanmıştır.

3. ÖRNEK HABER

Haberin ilk hâli

Milli tenisçi İpek Öz, İsveç'te şampiyon oldu

Milli tenisçi İpek Öz, İsveç'te düzenlenen Bastad Turnuvası'nda tek kadınlarda şampiyon oldu.

Türkiye Tenis Federasyonundan yapılan açıklamaya göre, W25 turnuvasında mücadele eden İpek Öz, finalde 3 numaralı seri başı Rus Irina Khromacheva ile karşılaştı.

Rakibini 6-3 ve 6-1'lik setlerle 2-0 yenen İpek, kariyerinin en yüksek seviyedeki şampiyonluğuna ulaştı (Görsel 2.8). (Basından).

TRTSPOR

TRTSPOR CANLI İZLE | TRTSPOR.com.tr CANLI İZLE | TRTSPOR CANLI İZLE

İpek Öz şampiyon oldu

08 Mayıs 2022 Pazar 14:24 - Son Güncelleme 08 Mayıs 2022 Pazar 15:25 | Kaynak : AA

Milli tenisçi İpek Öz, İsveç'te düzenlenen Bastad Turnuvası'nda tek kadınlarda şampiyon oldu.

Türkiye Tenis Federasyonundan yapılan açıklamaya göre, W25 turnuvasında mücadele eden İpek Öz, finalde 3 numaralı seribaşı Rus Irina Khromacheva ile karşılaştı.

Rakibini 6-3 ve 6-1'lik setlerle 2-0 yenen İpek, kariyerinin en yüksek seviyedeki şampiyonluğuna ulaştı.

Görsel 2.8: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Haberin redakte edildikten sonraki hâli

İpek Öz, İsveç'te şampiyon oldu

Milli tenisçi İpek Öz, İsveç'te düzenlenen Uluslararası Tenis Federasyonu (ITF) Turnuvası Bastad W25'te şampiyon oldu.

Milli tenisçi İpek Öz, İsveç'te düzenlenen 25 bin Dolar ödüllü Uluslararası Tenis Federasyonu (ITF) Turnuvası Bastad W25'te şampiyonluğu elde etti.

Toprak zeminde gerçekleşen organizasyonda sırasıyla İspanyol, İsveçli, Belçikalı ve Japon rakiplerini eleyerek finale yükselen Öz, finalde 3 numaralı seri başı Irina Khromacheva ile karşılaştı. İpek Öz, eski dünya 89 numarası Khromacheva'yı da 6-3, 6-1 yenerek kariyerinin dördüncü tekler şampiyonluğunu elde etti.

Roland Garros elemeleri öncesi son sınavına İsveç'te çıkan Öz, Bastad W25'i kazanarak kariyerinin en yüksek seviyedeki şampiyonluğuna ulaştı.

Yayınlanan ikinci haber birinci habere göre biraz daha detaylandırılmıştır. (Basından).

Redaksiyon İşlemi Sırasında Yapılan Değişiklikler

Verilen bu haber metni ajans tarafından yayımlanmıştır. Ulusal bir gazete tarafından alınan haber metninin başlığı ve girişi gazetenin yayın politikasına uygun olarak değiştirilmiştir. Arka plan bilgileri habere eklenerek haber yayımlanmıştır.

4. ÖRNEK HABER

Haberin ilk hâli

Meslek lisesi öğrencilerinden 54 binin üzerinde eve destek

"Meslek Lisesi Öğrencileri Ailelerimizle Buluşuyor" projesi kapsamında bugüne kadar 54 bin eve giden öğrenciler, eğitim aldıkları alanlarda ihtiyaç sahiplerine destek verdi. Milli Eğitim Bakanlığından yapılan açıklamada, 2017'de başlatılan projenin çeşitli yenilikler eklenerek, sistematik şekilde devam ettirildiği belirtildi.

Proje kapsamında meslek liseli gençlerin, yardımlaşma ve birlik konusunda farkındalık yaratmak için okullarının çevresinde yalnız yaşayan, ev işlerini yapacak gücü olmayan vatandaşların yardımına koştuğu ya da bir köy okuluna kütüphane yaptığı vurgulanan açıklamada, "Meslek liseliler, eğitim aldıkları alanlarda üretim ve hizmetlerde bulunarak hem deneyim kazanıyor hem de ülke ekonomisine katkıda bulunuyor." ifadelerine yer verildi.

Proje başladığı günden bugüne 81 ilde 47 bin 62 öğretmen ve 136 bin 636 öğrenciyle 54 bin 472 ev ziyareti gerçekleştirildiği bildirilen açıklamada, bu yılın ilk üç ayında ise 73 bin 893 öğrenci ve 33 bin 514 öğretmenin, 146 bin 994 kişiye ulaştığı vurgulandı.

Açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Öğrenciler ziyaret ettikleri hanelerde eğitim alanları uyarınca bozuk olan fırın, televizyon, buzdolabı gibi eşyaların onarımı, mobilya tamiri, badana, boya ve seramik işleri gibi çalışmalar yaptı. Ayrıca okullarda üretilen masa, sandalye, atkı, bere gibi ürünleri ihtiyacı olanlara hediye etti. Özel bakım ihtiyacı olanlara tekerlekli sandalye, protez, solunum cihazı gibi araçlar temin etti. Hastaların tansiyon ölçümlerini yaptı, engelli çocuklar için özel ayakkabı yaparak hediye etti. Gençler ayrıca gittikleri hanelerde enerji verimliliği, hijyen, yangın ve acil durumlara hazırlık, doğal afetlere karşı güvenlik tedbirleri gibi konularda bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirdi.

Tüm bunların yanında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı 14 okula kurulan sanayi tipi fırında üretilen ramazan pideleri, 100 bin haneye dağıtıldı. Yıl boyunca 345 bin 800 aileye ulaşılması ve öğrencilerin eğitim aldıkları alan ve dallarla örtüşen faaliyetler konusunda ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmaları hedefleniyor.” (Görsel 2.9). (Basından).

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer >

Türkiye Haber Giriş: 4 Mayıs 2022 Çarşamba 10:49 | Son Güncelleme: 4 Mayıs 2022 Çarşamba 11:14 | Kaynak: AA

Meslek lisesi öğrencilerinden 54 binden fazla eve destek

"Meslek Lisesi Öğrencileri Ailelerimizle Buluşuyor" projesi kapsamında bugüne kadar 54 binden fazla eve giden öğrenciler, eğitim aldıkları alanlarda ihtiyaç sahiplerine destek verdi.

Milli Eğitim Bakanlığından yapılan açıklamada, 2017'de başlatılan projenin çeşitli yenilikler eklenerek, sistematik şekilde devam ettirildiği vurgulandı.

Proje kapsamında meslek liseli gençlerin, okullarının çevresinde yalnız yaşayan, ev işlerini yapacak gücü olmayan vatandaşların yardımına koştuğu ya da bir köy okuluna kütüphane yaptığı vurgulanan açıklamada, "Meslek liseliler, eğitim aldıkları alanlarda üretim ve hizmetlerde bulunarak hem deneyim kazanıyor hem de ülke ekonomisine katkıda bulunuyor" denildi.

146 binden fazla kişiye ulaşıldı

81 ilde 47 bin 62 öğretmen ve 136 bin 636 öğrenciyle 54 bin 472 ev ziyareti gerçekleştirildiği belirtilen açıklamada, bu yılın ilk üç ayında ise 73 bin 893 öğrenci ve 33 bin 514 öğretmenin, 146 bin 994 kişiye ulaştığı vurgulanarak, şu ifadelere yer verildi:

"Öğrenciler ziyaret ettikleri hanelerde eğitim alanları uyarınca bozuk olan fırın, televizyon, buzdolabı gibi eşyaların onarımı, mobilya tamiri, badana, boya ve seramik işleri gibi çalışmalar yaptı. Ayrıca okullarda üretilen masa, sandalye, atkı, bere gibi ürünleri ihtiyacı olanlara hediye etti. Özel bakım ihtiyacı olanlara tekerlekli sandalye, protez, solunum cihazı gibi araçlar temin etti. Hastaların tansiyon ölçümlerini yaptı, engelli çocuklar için özel ayakkabı yaparak hediye etti. Gençler ayrıca gittikleri hanelerde enerji verimliliği, hijyen, yangın ve acil durumlara hazırlık, doğal afetlere karşı güvenlik tedbirleri gibi konularda bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirdi.

Tüm bunların yanında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı 14 okula kurulan sanayi tipi fırında üretilen ramazan pideleri, 100 bin haneye dağıtıldı. Yıl boyunca 345 bin 800 aileye ulaşılması ve öğrencilerin eğitim aldıkları alan ve dallarla örtüşen faaliyetler konusunda ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmaları hedefleniyor."

Görsel 2.9: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Haberin redakte edildikten sonraki hâli

Meslek lisesi öğrencilerinden anlamlı proje: "Öğrenciler Ailelerle Buluşuyor"

"Meslek Lisesi Öğrencileri Ailelerimizle Buluşuyor" projesi kapsamında öğrenciler ihtiyaç sahibi ailelerle buluşmaya devam ediyor. 2017 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılan proje kapsamında meslek lisesi öğrencileri bugüne kadar 54 bin eve, eğitim gördükleri alanlarda destek verdi.

Milli Eğitim Bakanlığından yapılan açıklamada, 2017'de başlatılan projenin çeşitli yenilikler eklenerek, sistematik şekilde devam ettirildiği belirtildi.

Proje kapsamında meslek liseli gençler, yardımlaşma ve birlik konusunda farkındalık yaratmak için okullarının çevresinde yalnız yaşayan, ev işlerini yapacak gücü olmayan vatandaşların yardımına koşuyor. Ya da bir köy okuluna kütüphane yapıyor. "Meslek liseliler, eğitim aldıkları alanlarda üretim ve hizmetlerde bulunarak hem deneyim kazanıyor hem de ülke ekonomisine katkıda bulunuyor." ifadelerine yer verildi.

Yapılan açıklamada, projenin başladığı günden bugüne 81 ilde 47 bin 62 öğretmen ve 136 bin 636 öğrenci 54 bin 472 ev ziyareti gerçekleştirdi. Bu yılın ilk üç ayında ise 73 bin 893 öğrenci ve 33 bin 514 öğretmenin, 146 bin 994 kişiye ulaştığı vurgulandı.

MEB tarafından yapılan açıklamada, şunlar kaydedildi:

"Öğrenciler ziyaret ettikleri hanelerde eğitim alanları uyarınca bozuk olan fırın, televizyon, buzdolabı gibi eşyaların onarımı; mobilya tamiri, badana, boya ve seramik işleri gibi çalışmalar yaptı. Ayrıca okullarda üretilen masa, sandalye, atkı, bere gibi ürünleri ihtiyacı olanlara hediye edildi. Özel bakım ihtiyacı olanlara tekerlekli sandalye, protez, solunum cihazı gibi araçlar temin edildi. Öğrenciler hastaların tansiyon ölçümlerini yaptı, engelli çocuklar için özel ayakkabı yaparak hediye etti. Gençler ayrıca gittikleri hanelerde enerji verimliliği, hijyen, yangın ve acil durumlara hazırlık, doğal afetlere karşı güvenlik tedbirleri gibi konularda bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirdi.

Tüm bunların yanında Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı 14 okula kurulan sanayi tipi fırında üretilen ramazan pideleri, 100 bin haneye dağıtıldı. Yıl boyunca 345 bin 800 aileye ulaşılması ve öğrencilerin eğitim aldıkları alan ve dallarla örtüşen faaliyetler konusunda ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmaları hedefleniyor." (Basından).

Redaksiyon İşlemi Sırasında Yapılan Değişiklikler

Bir ajansa ait bu haberde yapılan redaksiyon işleminde haberin başlığı ve girişi değiştirilmiştir. İlk haberin başlığında "54 bin eve destek" cümlesi öne çıkarılırken, ikinci haberde projenin adı başlığa eklenmiştir. İkinci haberde projenin hâlâ devam etmekte olduğunu belirten bir giriş yazılmış, devamında projenin öneminden bahsedilmiştir.

2.2.3. Ajans Haberinden Redaksiyon Yaparken Dikkat Edilmesi Gerekenler

Medya kuruluşlarının ajanslardan gelen haberlerin redaksiyon işlemini yaparken dikkat etmeleri gereken kurallar vardır. Bu kurallar aşağıda maddeler hâlinde verilmiştir.

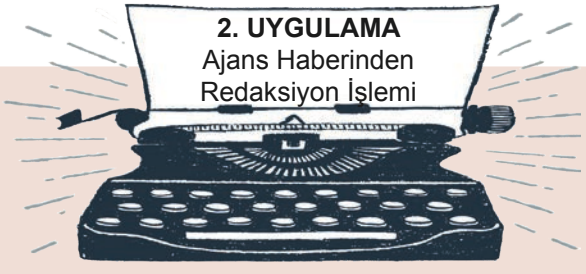
- Bugünün tarihiyle yazılan ajans haberleri gazete için redakte edilirken tarih "dün" olarak değiştirilir. Gazete, bir sonraki gün dağıtıldığında okuyucu açısından "dün" olacaktır. Özellikle geniş kitleleri ilgilendiren belirli tarihlerle sınırlı haberlerde bu kuralın gözden kaçırılmaması gerekir. Örneğin sınav başvuruları, vergi ödemeleri vb.
- Ajans haberleri ayrıntılı olarak yazılır. Bunun nedeni kitle iletişim araçlarına göre haberde önem

unsurunun farklılık göstermesidir. Kitle iletişim araçları, ajansın detaylı yazdığı haberleri kendi yayın politikalarına göre redakte ederek gereksiz kısımları çıkarabilir.

- Ajans haberleri genelde ters piramit tekniğinde yazılır. Ters piramit tekniğinde haberin girişinde verilen bilgiler gövdesinde tekrar yazılabilir. Redaksiyon işlemi yapılırken tekrar eden cümlelerden kaçınılır.
- Ajans haberinde başlık, haberi aratırken haberin kolayca bulunmasını sağlayacak şekilde yazılmalıdır. Haberde önemli olan unsurlar varsa önem derecesine göre alt başlıklar şeklinde yazılır. Haber redakte edilirken başlıklar, gazetenin başlıklar formatına göre değiştirilerek yeniden yazılır.
- Ajanstan gelen haberlerin öne çıkardığı önemli unsurlar, redakte edilirken değiştirilebilir. Bu önemli unsur haberin başlığında kullanılmışsa haberin girişi de yeniden yazılır.
- Kitle iletişim araçlarında kullanılan ajans haberlerinde haberin mahrecinin mutlaka belirtilmesi gerekir. Basın Meslek İlkeleri'nin 8. maddesi ile "Ajanslardan alınan özel ürünlerin kaynağının belirtilmesine özen gösterilir." kuralı getirilmiştir. Gazetecinin Hak ve Sorumlulukları Bildirgesi'nde de "Gazeteci, başta ajans haberleri olmak üzere bir meslektaşının ve herhangi bir yayın sunduğu bilgileri kullandığında mutlaka kaynağı belirtmelidir." ifadesi yer alır.

BİLGİ KUTUSU

Mahreç: Haberin geçtiği yer ve haber merkezinin adıdır ve parantez içinde kullanılır (AA, DHA, İHA, ANKA gibi). Mahreç gösterme, ajansla yapılan abonelik sözleşmesinin dışında meslek etiği açısından da bir gerekliliktir.

2. UYGULAMA
Ajans Haberinden Redaksiyon İşlemi

Süre: Bir ders saati

Görev: Bu uygulamada haber ajansında yayımlanan bir haberin redaksiyon işlemini yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız..

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Haberi dikkatlice okuyunuz.
3. Haberin başlığını değiştiriniz.
4. Haberin girişini ve gövdesini redakte ediniz.
5. Haberin kaynağını belirtiniz.
6. Redaksiyon işlemi yaptığınız bu haberi, sizin için ayrılan boşluğa yazınız.
7. Redaksiyon işlemini yaptığınız haberi sınıfta öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

Süre: Bir ders saati

HABER

77 kilometrelik Ulubey Kanyonu doğa tutkunlarını kendine çekiyor

Dünyanın en büyük kanyonları arasında yer alan, yanı başındaki macera parkuruyla da adrenalin tutkunlarına heyecanlı anlar yaşatan Ulubey Kanyonu, doğa tutkunlarına ve sakinliği sevenlere ayrı bir turizm seçeneği sunuyor.

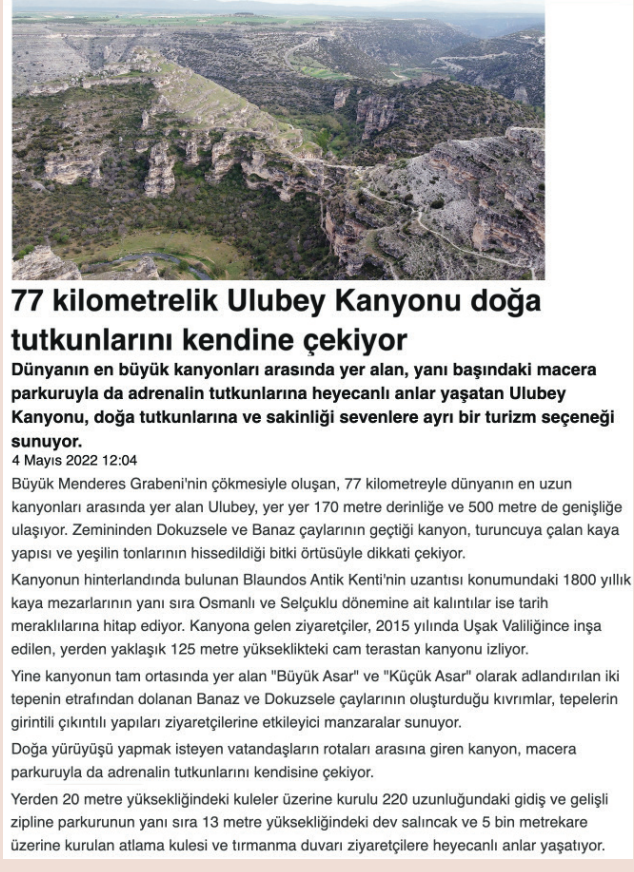
Büyük Menderes Grabeni'nin çökmesiyle oluşan 77 kilometreyle dünyanın en uzun kanyonları arasında yer alan Ulubey, yer yer 170 metre derinliğe ve 500 metre de genişliğe ulaşıyor. Zemininden Dokuzsele ve Banaz çaylarının geçtiği kanyon, turuncuya çalan kaya yapısı ve yeşilin tonlarının hissedildiği bitki örtüsüyle dikkati çekiyor.

Kanyonun hinterlandında bulunan Blaundos Antik Kenti'nin uzantısı konumundaki 1800 yıllık kaya mezarlarının yanı sıra Osmanlı ve Selçuklu dönemine ait kalıntılar ise tarih meraklılarına hitap ediyor. Kanyona gelen ziyaretçiler, 2015 yılında Uşak Valiliğince inşa edilen, yerden yaklaşık 125 metre yükseklikteki cam terastan kanyonu izliyor.

Yine kanyonun tam ortasında yer alan "Büyük Asar" ve "Küçük Asar" olarak adlandırılan iki tepenin etrafından dolanan Banaz ve Dokuzsele çaylarının oluşturduğu kıvrımlar, tepelerin girintili çıkıntılı yapıları ziyaretçilerine etkileyici manzaralar sunuyor.

Doğa yürüyüşü yapmak isteyen vatandaşların rotaları arasına giren kanyon, macera parkuruyla da adrenalin tutkunlarını kendisine çekiyor.

Yerden 20 metre yüksekliğindeki kuleler üzerine kurulu 220 uzunluğundaki gidiş ve gelişli zipline parkurunun yanı sıra 13 metre yüksekliğindeki dev salıncak ve 5 bin metrekare üzerine kurulan atlama kulesi ve tırmanma duvarı ziyaretçilere heyecanlı anlar yaşatıyor (Görsel 2.10). (Basından).

77 kilometrelik Ulubey Kanyonu doğa tutkunlarını kendine çekiyor

Dünyanın en büyük kanyonları arasında yer alan, yanı başındaki macera parkuruyla da adrenalin tutkunlarına heyecanlı anlar yaşatan Ulubey Kanyonu, doğa tutkunlarına ve sakinliği sevenlere ayrı bir turizm seçeneği sunuyor.

4 Mayıs 2022 12:04

Büyük Menderes Grabeni'nin çökmesiyle oluşan, 77 kilometreyle dünyanın en uzun kanyonları arasında yer alan Ulubey, yer yer 170 metre derinliğe ve 500 metre de genişliğe ulaşıyor. Zemininden Dokuzsele ve Banaz çaylarının geçtiği kanyon, turuncuya çalan kaya yapısı ve yeşilin tonlarının hissedildiği bitki örtüsüyle dikkati çekiyor.

Kanyonun hinterlandında bulunan Blaundos Antik Kenti'nin uzantısı konumundaki 1800 yıllık kaya mezarlarının yanı sıra Osmanlı ve Selçuklu dönemine ait kalıntılar ise tarih meraklılarına hitap ediyor. Kanyona gelen ziyaretçiler, 2015 yılında Uşak Valiliğince inşa edilen, yerden yaklaşık 125 metre yükseklikteki cam terastan kanyonu izliyor.

Yine kanyonun tam ortasında yer alan "Büyük Asar" ve "Küçük Asar" olarak adlandırılan iki tepenin etrafından dolanan Banaz ve Dokuzsele çaylarının oluşturduğu kıvrımlar, tepelerin girintili çıkıntılı yapıları ziyaretçilerine etkileyici manzaralar sunuyor.

Doğa yürüyüşü yapmak isteyen vatandaşların rotaları arasına giren kanyon, macera parkuruyla da adrenalin tutkunlarını kendisine çekiyor.

Yerden 20 metre yüksekliğindeki kuleler üzerine kurulu 220 uzunluğundaki gidiş ve gelişli zipline parkurunun yanı sıra 13 metre yüksekliğindeki dev salıncak ve 5 bin metrekare üzerine kurulan atlama kulesi ve tırmanma duvarı ziyaretçilere heyecanlı anlar yaşatıyor.

Görsel 2.10: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Süre: Bir ders saati

Haberin redaktesi

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

2.3. YAYIMLANMIŞ HABERDEN REDAKSİYON

Kitle iletişim araçları ajanslardan gelen haberleri redaksiyon işleminden geçirerek kullanır. Kitle iletişim araçları bazen diğer medya kuruluşlarının yayımladığı haberi redakte eder, bazen de kendi medya kuruluşunda yayımladığı habere yeni bilgiler ekleyerek haberini redakte eder.

2.3.1. Diğer Medya Kuruluşlarında Yayımlanan Haberden Redaksiyon

Kitle iletişim araçları bütün gelişmelerden kamuoyunu haberdar etmelidir. Bir yayın organının herhangi bir olumsuzluk karşısında habere ulaşamaması, okuyucuların eksik bilgilenmesine neden olur. Kitle iletişim araçları kendi imkânlarıyla ulaşamadıkları haberleri başka kaynaklardan alır. Bu durum özellikle **atlatma haber** ya da **özel haber** türünde geçerlidir.

BİLGİ KUTUSU

Atlatma Haber: Bir muhabirin gözden kaçırdığı, haber değeri taşıyan bir olayın başka muhabir tarafından haber hâline getirilip yayımlanmasıdır.

Özel Haber: Gazete veya dergi haberciliğinde, muhabirin kendi çabaları ile ortaya çıkardığı özel araştırmalarıyla yazdığı ve belgelediği haberdir.

Geniş kitleleri ilgilendiren önemli haberlerde başvurulan bu uygulamada, diğer kitle iletişim araçları atladıkları haberi, haberin kaynağını belirterek yayımlar.

Birçok kitle iletişim aracı yayımladıkları (kendilerine ait) haberlere telif hakkı koyar. Telif hakkıyla belirtilmek istenen, haberlerin yayımlandığı ilk şeklidir. Haberlere telif hakkı konulmasındaki amaç haberlerin üzerinde değişiklik yapılmasının önüne geçmektir. Kamuya ait bilgiler haberleştirilmişse burada telif hakkı uygulanmaz. Kitle iletişim araçları kamuoyunun bildiği bütün verileri kullanma hakkına sahiptir.

ÖRNEK ÖZEL HABER

Türkiye'nin gizli hazinesi: Korunan alanlar

Türkiye'nin yeşil varlığı beklentilerin üstünde bir hızla artıyor. 50 yıl önce Türkiye topraklarının yüzde 20'si orman alanıydı, bugün ise yüzde 30'a dayandı. Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı, içinde doğal hayatın sürdüğü, yaban kuşlarının uçtuğu, tilkilerin dolaştığı korunan alanların sayısı 633'ü buldu.

Her Türk çocuğu, okuma yazmayı öğrenmeye başlarken, ormanı ve toprağı koruması gerektiğini de öğrenir. Daha minik eller ilk harfleri yazmaya başlarken anlatılır ormanın ve ağaçların çok önemli olduğu, erozyonun ise çok zararlı olduğu... Belki de bu nedenle, hemen herkes ağaç dikmek, büyük küçük demeden ormanlar oluşturmak ister.

Bu duyarlılık, Türkiye'nin büyük bir hazineye sahip olmasını sağladı. Türkiye'nin orman alanı ve korunan alanları, beklentilerin çok üstünde arttı. 1972 yılında Türkiye'nin orman varlığı yüzölçümünün yüzde 20'si civarındaydı. 2022 yılına gelindiğinde ise yüzde 29,4'e yükseldi.

633 korunan alan

Orman alanı sadece ucu bucağı görünmeyen ulu ağaçlardan, sözgelimi Karadeniz'in zümrüt ormanlarından ibaret değil. Türü, ağaç sıklığı, canlı çeşitliliği farklı olmakla birlikte, doğal hayatın bir şekilde sürdürülebildiği tüm alanları kapsıyor.

Bu anlamda Türkiye genelindeki birçok alan 'koruma' alanı ilan edilmiş durumda. 2022 yılı itibarıyla Türkiye'nin milli park sayısı 48'e yükseldi. İlk milli park 1958 yılında Yozgat Çamlığı idi. Tabiat parkı sayısı da 261'e ulaşırken, toplam korunan alan sayısı ise 633 oldu. Bunların 31'i tabiat koruma alanı, 85'i yaban hayatı geliştirme alanı, 14'ü ramsar alanı, 59'u ulusal öneme sahip sulak alan ve 22'si mahalli öneme sahip sulak alan… Korunan alanların toplam yüzölçümü 3,3 milyon hektarı aşmış durumda.

Türkiye genelinde 133'ü kent ormanı ilan edilen toplamda 1775 adet mesire alanı bulunuyor.

Türkiye'nin ağacı: Meşe

Türkiye'de ormanları oluşturan ağaçların yüzde 29,4'ü meşeden oluşuyor. Ağaçların yüzde 22'si kızılçam, yüzde 18'i ise karaçam. Yani Türkiye ormanlarının yüzde 70'e yakınını bu 3 ağaç türü oluşturuyor. Kayın, ardıç, sarıçam, köknar, sedir, ladin ise diğer popüler ağaçlar. Bu ağaçlar, günlük 2 milyar tondan fazla karbondioksiti tutuyor ve yılda 43 milyon ton oksijen üretiyor.

Kızılgeyik, tilki, yabandomuzu, karakulak

Orman alanları, Türkiye'nin sahip olduğu hayvan türleri ve sayısı açısından da çok **önemli.** Bu alanlar genişleyip koruma tedbirleri uygulandıkça, "karakulak" gibi nadir türler daha sık görülmeye başlandı. 150'den fazla memeli türü, 450'den fazla kuş türü, 120'den fazla sürüngen türü, 120'den fazla balık türü korunan alanlarda yaşıyor. Ormanların en çok görülen sakinleri ise tilki ve geyik türleri. Kızılgeyik gibi nadir görülen türler İstanbul'a yakın ormanlarda görülebiliyor, Bozayı Karadeniz ormanlarında, yabandomuzu ise neredeyse her yerde (Görsel 2.11). (Basından).

• Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer >

Türkiye Haber Giriş: 10 Ekim 2022 Pazartesi 11:55 | Son Güncelleme: 10 Ekim 2022 Pazartesi 13:13 | Kaynak: TRT Haber

Türkiye'nin gizli hazinesi: Korunan alanlar

[(Fotoğraflar: Tarım ve Orman Bakanlığı)]

Türkiye'nin yeşil varlığı beklentilerin üstünde bir hızla artıyor. 50 yıl önce Türkiye topraklarının yüzde 20'si orman alanıydı, bugün ise yüzde 30'a dayandı. Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı, içinde doğal hayatın sürdüğü, yaban kuşlarının uçtuğu, tilkilerin dolaştığı korunan alanların sayısı 633'ü buldu.

Her Türk çocuğu, okuma yazmayı öğrenmeye başlarken, ormanı ve toprağı koruması gerektiğini de öğrenir. Daha minik eller ilk harfleri yazmaya başlarken anlatılır ormanın ve ağaçların çok önemli olduğu, erozyonun ise çok zararlı olduğu... Belki de bu nedenle, hemen herkes ağaç dikmek, büyük küçük demeden ormanlar oluşturmak ister.

Bu duyarlılık, Türkiye'nin büyük bir hazineye sahip olmasını sağladı. Türkiye'nin orman alanı ve korunan alanları, beklentilerin çok üstünde arttı. 1972 yılında Türkiye'nin orman varlığı yüzölçümünün yüzde 20'si civarındaydı. 2022 yılına gelindiğinde ise yüzde 29,4'e yükseldi.

[Uludağ Milli Parkı]

633 korunan alan

Orman alanı sadece ucu bucağı görünmeyen ulu ağaçlardan, sözgelimi Karadeniz'in zümrüt ormanlarından ibaret değil. Türü, ağaç sıklığı, canlı çeşitliliği farklı olmakla birlikte, doğal hayatın bir şekilde sürdürülebildiği tüm alanları kapsıyor.

Bu anlamda Türkiye genelindeki birçok alan 'koruma' alanı ilan edilmiş durumda. 2022 yılı itibarıyla Türkiye'nin milli park sayısı 48'e yükseldi. İlk milli park 1958 yılında Yozgat Çamlığı idi. Tabiat parkı sayısı da 261'e ulaşırken, toplam korunan alan sayısı ise 633 oldu. Bunların 31'i tabiat koruma alanı, 85'i yaban hayatı geliştirme alanı, 14'ü ramsar alanı, 59'u ulusal öneme sahip sulak alan ve 22'si mahalli öneme sahip sulak alan... Korunan alanların toplam yüzölçümü 3,3 milyon hektarı aşmış durumda.

Türkiye genelinde 133'ü kent ormanı ilan edilen toplamda 1775 adet mesire alanı bulunuyor.

[Kaçkar Dağları]

Türkiye'nin ağacı: Meşe

Türkiye'de ormanları oluşturan ağaçların yüzde 29,4'ü meşeden oluşuyor. Ağaçların yüzde 22'si kızılçam, yüzde 18'i ise karaçam. Yani Türkiye ormanlarının yüzde 70'e yakınını bu 3 ağaç türü oluşturuyor. Kayın, ardıç, sarıçam, köknar, sedir, ladin ise diğer popüler ağaçlar. Bu ağaçlar, günlük 2 milyar tondan fazla karbondioksiti tutuyor ve yılda 43 milyon ton oksijen üretiyor.

Kızılgeyik, tilki, yabandomuzu, karakulak

Orman alanları, Türkiye'nin sahip olduğu hayvan türleri ve sayısı açısından da çok önemli. Bu alanlar genişleyip koruma tedbirleri uygulandıkça, "karakulak" gibi nadir türler daha sık görülmeye başlandı. 150'den fazla memeli türü, 450'den fazla kuş türü, 120'den fazla sürüngen türü, 120'den fazla balık türü korunan alanlarda yaşıyor. Ormanların en çok görülen sakinleri ise tilki ve geyik türleri. Kızılgeyik gibi nadir görülen türler İstanbul'a yakın ormanlarda görülebiliyor, Bozayı Karadeniz ormanlarında, yabandomuzu ise neredevse her yerde.

Görsel 2.11: Özel haber örneği

Dergi Haberinden Redaksiyon İşlemi

Dergi haberleri de redaksiyon işleminden geçerek diğer kitle iletişim araçlarında yayımlanır. Genel okur kitlesine sahip dergilerde yayımlanan haberler, gazete ve televizyon haberi için redakte edilir. Bu haberler, kamuoyunun tanıdığı kişilerle yapılan röportajlar, özel haber dosyaları ve insanların ilgisini çekecek heyecan verici (sansasyonel) haberlerdir. Meslek ve sektör dergilerinde yayımlanan haberler, herkesin anlayacağı şekilde redakte edilerek kitle iletişim araçlarında yayımlanır.

Dergi haberi, gazete için redakte edilirken haberin gereksiz ayrıntıları atılır. Düz piramit tekniğiyle yazılan dergi haberleri, gazete haberine dönüştürülürken ters piramit tekniği ile yazılır. Çünkü dergi haberinin girişinde yer almayan bir ayrıntı, gazete haberi için önemli bir unsur olabilir. Haberin alıntılandığı derginin kaynak olarak gösterilmesi gerekir. Kaynağı haberin gövdesinin ilk cümlesinde vermek en uygun yöntemdir.

Yayımlanmış Haber Örnekleri

Yabancı haber kaynaklardan alınan haberlerin redakte edilip ulusal basında yayımlanmış örnekleri diğer sayfada yer almaktadır.

1. ÖRNEK HABER

Webb teleskobu, ölümün eşiğindeki bir yıldıza ait fotoğrafı paylaştı

James Webb Uzay Teleskobu ölümün eşiğindeki bir yıldızın fotoğrafını çekti.

Webb'in çektiği fotoğraf, ABD Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA) tarafından Texas'taki Austin Fuar Merkezi'nde yapılan South by Southwest etkinliği esnasında yayınlandı.

Webb'in yıldıza ilişkin tespiti, "2021'in sonlarında faaliyete geçişinin ardından yakaladığı ilk ve nadir görüntüler arasında" yer aldı.

Webb'in kızılötesi kameraları, 15 bin ışık yılı uzaklıktaki devasa sıcak yıldızın ölümü öncesinde uzaya püskürttüğü gaz ve toz bulutunu yakaladı.

"Açmış bir kiraz çiçeği" gibi mor renkte parıldayan gaz ve toz bulutunun, yıldızın üst katmanlarında bulunan maddelerden oluştuğu ve ölümü öncesinde uzaya dağıldığı belirtildi.

Bilim insanları, bu safhanın sadece bazı yıldızlarda görüldüğünü ve yıldızın "süpernova" denilen patlamayla ölümünden önceki son safha olduğunu açıkladı.

Projeye katılan Avrupa Uzay Ajansı bilim insanı Macarena Garcia Marin, "Bu safhayı daha önce hiç böyle görmemiştik, çok heyecan verici." dedi.

Güneş'ten 30 kat büyük

NASA, Yay (Sagittarius) Takımyıldızı'nda bulunan ve "WR 124" olarak da bilinen yıldızın, Güneş'ten 30 kat büyük olduğu ve şimdiye kadar uzaya Güneş'in kütlesinin 10 katı madde püskürttüğünü açıkladı.

Hubble Uzay Teleskobu'nun da daha önce yıldızın bu safhasının fotoğrafını çektiği ancak görüntünün, Webb'in yakaladığı detayları içermediği, gaz ve toz bulutunun "bulanık bir ateş topu" gibi göründüğü belirtildi (Görsel 2.12). (Basından).

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer >

Webb teleskobu, ölümün eşiğindeki bir yıldıza ait fotoğrafı paylaştı

James Webb Uzay Teleskobu ölümün eşiğindeki bir yıldızın fotoğrafını çekti.

Webb'in çektiği fotoğraf, ABD Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA) tarafından Texas'taki Austin Fuar Merkezi'nde yapılan South by Southwest etkinliği esnasında yayınlandı.

Webb'in yıldıza ilişkin tespiti, "2021'in sonlarında faaliyete geçişinin ardından yakaladığı ilk ve nadir görüntüler arasında" yer aldı.

Webb'in kızılötesi kameraları, 15 bin ışık yılı uzaklıktaki devasa sıcak yıldızın ölümü öncesinde uzaya püskürttüğü gaz ve toz bulutunu yakaladı.

Görsel 2.12: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

2. ÖRNEK HABER

Uzayda yaşamın ipuçları derin denizlerde aranacak

Jüpiter ve Satürn'ün uydularında okyanus keşfedilmesinden yola çıkan Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Deniz Bilimleri Enstitüsü Müdür Yardımcısı Doç. Dr. Mustafa Yücel, bu okyanuslarda yaşam olup olmadığının ipuçlarını bulabilmek amacıyla dünyadaki derin denizlerde araştırma başlattı.

Yücel, Avrupa Araştırma Konseyi (ERC) Konsolidatör Hibesi'nin (Consolidator Grant) 2,4 milyon avro bütçe sağladığı proje kapsamında Karadeniz, Atlantik ve Pasifik Okyanuslarında 2 bin 500 metre derinliklerde, ışığın olmadığı alanlarda deniz yaşamını inceleyecek.

Doç. Dr. Yücel, ocak ayında başladığı araştırmayla derin denizlerde, Jüpiter'in uydusu Europa ve Satürn'ün uydusu Enceladus'taki okyanusların benzerini bulmayı hedefliyor.Yabancı kaynaklı olan bu haber, TRT tarafından alınarak redaksiyon işlemi yapılmış ve haber internet sitesinde yayımlamıştır.

2028'de tamamlanması hedeflenen proje kapsamında en az 5 derin deniz seferi gerçekleştirilecek ve ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü'nde bu alana yönelik dünyada ilk olacak bir laboratuvar kurulacak.

Proje hakkında bilgi veren Yücel, güneş sisteminde son 10 yılda özellikle Satürn, Jüpiter gibi büyük gezegenlerin uydularının bazılarının buzla kaplı alanlarının içinde okyanus keşfedildiğini hatırlattı (Görsel 2.13). (Basından).

Görsel 2.13: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

2.3.2. Kendi Gazetecilik Kuruluşunda Yayımlanan Haberin Redaksiyonu

Yayımlanan haber ile ilgili gelişmeler, redaksiyon yoluyla düzenlenebilir. Haber değerini yitiren veriler haberden çıkarılır, yeni gelişmeler habere eklenir. Haberin gündemi ilgilendiren yönü başa çekilerek redakte edilir. Haber bu şekilde geliştirilerek tekrar hedef kitleye sunulur.

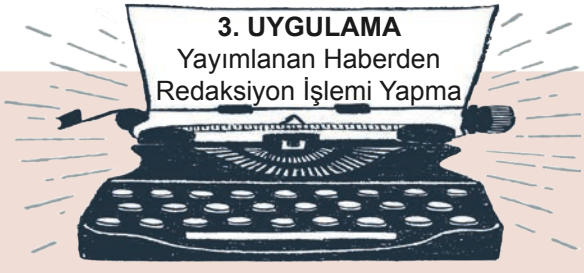
Bu gibi haberlere gazeteciler arasında **ikinci gün haberi** denir. Fikri takip gerektiren sıcak haberler de bu şekilde yazılır.

BİLGİ KUTUSU

Fikri Takip: Yapılan bir haberin veya bir köşe yazısına konu olan olayın sonucunun ne olduğu ile ilgili okuyucuların bilgilendirilmesidir. Örneğin A mahallesinde patlayan trafo ile ilgili yapılan birinci haberden sonra okuyucu, ikinci haberi de bekler. **"Trafolar yapıldı mı, mahalleye elektrik verilmeye başlandı mı?"** gibi soruların cevapları okuyuculara bildirilmelidir.

Medya kuruluşları, dünya ya da ülke gündemiyle ilgili haberlerinde öne çıkardıkları bilgiler gerçekleştiğinde redaksiyon yöntemini uygular. Örneğin kuraklık ile ilgili yapılan bir haberde öne sürülen veriler gerçekleştiyse haber tekrar gündeme gelir. Habere yeni bilgiler eklenerek yeniden yayımlanır.

Başka bir örnek de adliye haberleridir. Adliye haberleri de takip gerektiren ve geliştirmeye açık haberlerdir. Böylece medya kuruluşları **ne kadar güvenilir olduklarını, öne çıkardıkları verilerin doğruluğunu** okura göstererek okurla arasındaki güven ilişkisini pekiştirir.

3. UYGULAMA
Yayımlanan Haberden Redaksiyon İşlemi Yapma

Süre: Bir ders saati

Görev: Bu uygulamada yayımlanan bir haberin redaksiyon işlemini yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Haberi dikkatli bir şekilde okuyunuz.
3. Haberin başlığını ve gövdesini değiştirmeden habere yeni bir giriş yazınız.
4. Haberin girişini ters piramit tekniğine uygun olarak yazınız.
5. Redaksiyon işlemi yaptığınız bu haberi sizin için ayrılan boşluğa yazınız.
6. Redaksiyon işlemini yaptığınız haberi sınıfta öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

HABER

Sinema dünyasının en prestijli ödülü Oscar'ın 93'üncü yılı

Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi ödülleri ya da daha bilinen adıyla Oscar Ödülü. İlk kez 16 Mayıs 1929'da Los Angeles'ta verilen sinema dünyasının en prestijli ödülü olarak gösterilen Oscar, 93 yıldır gündemden düşmüyor.

"Ve Oscar'ın sahibi..."

Beyazperdeye gönül veren pek çok kişi, bu cümlenin kendi adıyla sonlanmasını istiyor. Hem de 93 yıldır. Oscar, ilk verilişinden bu yana sinema ve sanat dünyasının en prestijli ödülü olarak gösteriliyor.

Süre: Bir ders saati

Ancak ödül alan yapımlar kadar, sahne olduğu skandal ve sıra dışı olaylarla da dikkat çekiyor.

2022 Oscar adayları eleştiriler altında belli oluyor

Alice Brady'in ödülü çalındı

1938 yılında "en iyi yardımcı kadın oyuncu" ödülünü Alice Brady kazandı. Törene katılmayan Brady'nin ödülünü almak üzere bir adam sahneye çıktı.

Ödülü aldıktan sonra ortadan kaybolan adamın kimliği ve çalınan heykelciğin nerede olduğu hâla gizemini koruyor.

Marlon Brando, 1973'te, The Godfather'daki performansıyla "en iyi erkek oyuncu" ödülüne layık görüldü.

Brando, ABD'nin yerli Amerikalılara katliamlarını protesto için törene katılmadı, yerine aktivist Sacheen Littlefeather'ın kabul konuşmasını yapmasını istedi.

En çok ödül kazanan film: Titanik

Oscar tarihinin en çok ödül kazanan filmleri Ben-Hur ve Titanik oldu.

1997'deki 70'inci Oscar ödüllerinde 14 kategoride aday gösterilen Titanik, 11 dalda kazandığı ödülle, 1959 yılında Ben-Hur'un kırdığı rekoru egale etti.

Törene yanlış anons damga vurdu

2017'deki 89'uncu ödül törenine de yanlış anons skandalı damga vurdu.

Deneyimli oyuncular Warren Beatty ve Faye Dunaway, en iyi filmi "La La Land" olarak açıkladı. Film ekibi alkışlarla sahneye çıktı ve o sırada tarihe geçecek yanlışlık da fark edildi. En iyi film ödülü "La La Land"e değil "Moonlight"a aitti (Görsel 2.14). (Basından).

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer

Kültür Sanat | Haber Giriş: 16 Mayıs 2022 Pazartesi 10:47 | Son Güncelleme: 16 Mayıs 2022 Pazartesi 11:00 | Kaynak: TRT Haber

Sinema dünyasının en prestijli ödülü Oscar'ın 93'üncü yılı

[Fotoğraf: Reuters Arşiv]

Amerikan Sinema Sanatları ve Bilimleri Akademisi ödülleri ya da daha bilinen adıyla Oscar Ödülü. İlk kez 16 Mayıs 1929'da Los Angeles'ta verilen sinema dünyasının en prestijli ödülü olarak gösterilen Oscar, 93 yıldır gündemden düşmüyor.

"Ve Oscar'ın sahibi..."

Beyazperdeye gönül veren pek çok kişi, bu cümlenin kendi adıyla sonlanmasını istiyor. Hem de 93 yıldır.

Oscar, ilk verilişinden bu yana sinema ve sanat dünyasının en prestijli ödülü olarak gösteriliyor. Ancak ödül alan yapımlar kadar, sahne olduğu skandal ve sıra dışı olaylarla da dikkat çekiyor.

Görsel 2.14: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Süre: Bir ders saati

Haberin redaktesi

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

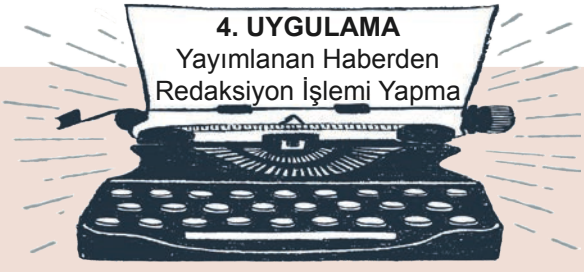
……

……

……

……

Süre: Bir ders saati

Görev: Bu uygulamada yayımlanan bir haberin redaksiyon işlemini yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Haberi dikkatli bir şekilde okuyunuz. Aynı haberle ilgili başka haber sitelerinde yayımlanmış bilgileri araştırınız.
3. Araştırdığınız haber verilerinin güncel olup olmadığını araştırınız.
4. Farklı kaynaklardan topladığınız verileri birleştirerek haberin gövdesini redakte ediniz.
5. Redaksiyon işlemi yaptığınız bu haberi sizin için ayrılan boşluğa yazınız.
6. Redaksiyon işlemini yaptığınız haberi sınıfta öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

HABER

Ay'dan getirilen toprakta bitki yetiştirildi

Amerika Birleşik Devletleri'nde bilim insanları Ay'dan getirilen toprakta ilk kez bitki yetiştirmeyi başardı. Bu, gelecekte kendi kendine yeterek uzayda yaşamak yolunda atılmış çok önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Florida Üniversitesi'ndeki bilim insanları aydan getirdikleri toprağa tohum ekti ve Ay toprağında bitki yetiştirmeyi başardı.

Böylece tarihte ilk kez dünyaya ait olmayan bir toprakta tohum filizlendirildi.

Söz konusu deneyde, Ay'ın çeşitli noktalarından toplanarak getirilen toprağın 12 gramı kullanıldı.

Süre: Bir ders saati

Bitki olarak da çok kolay büyüyen ve genetik dizilimi iyi bilinen hardal otu familyasından fareku-lağı teresi seçildi.

Kıyaslama yapabilmek için aynı tohum, aynı koşullarda dünyadan alınan toprakta da filizlendirildi.

Filizler Ay toprağında daha yavaş büyüdü

Bu süreçte Ay toprağındaki filizlerin ve köklerinin daha yavaş büyüdüğü görüldü.

20 gün sonra bütün bitkiler hasat edildi ve DNA'ları üzerindeki incelemeler başladı.

Ay toprağında tarım NASA'nın Ay'da yerleşime geçme projesinde önemli bir adım olarak görü-lüyor. Önce Ay'da, ardından uzayda yapılacak tarım, insanlığın uzayın derinliklerine gitme hedefinde önemli bir kilometre taşı olacak (Görsel 2.15). (Basından).

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer

Bilim Teknoloji Haber Giriş: 13 Mayıs 2022 Cuma 07:55 | Son Güncelleme: 13 Mayıs 2022 Cuma 10:50

Ay'dan getirilen toprakta bitki yetiştirildi

Amerika Birleşik Devletleri'nde bilim insanları Ay'dan getirilen toprakta ilk kez bitki yetiştirmeyi başardı. Bu, gelecekte kendi kendine yeterek uzayda yaşamak yolunda atılmış çok önemli bir adım olarak değerlendiriliyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Florida Üniversitesi'ndeki bilim insanları aydan getirdiklerilen toprağa tohum ekti ve Ay toprağında bitki yetiştirmeyi başardı.

Böylece tarihte ilk kez dünyaya ait olmayan bir toprakta tohum filizlendirildi.

Söz konusu deneyde, Ay'ın çeşitli noktalarından toplanarak getirilen toprağın 12 gramı kullanıldı.

Bitki olarak da çok kolay büyüyen ve genetik dizilimi iyi bilinen hardal otu familyasından fare kulağı teresi seçildi.

Kıyaslama yapabilmek için aynı tohum, aynı koşullarda dünyadan alınan toprakta da filizlendirildi.

Filizler Ay toprağında daha yavaş büyüdü

Bu süreçte Ay toprağındaki filizlerin ve köklerinin daha yavaş büyüdüğü görüldü.

20 gün sonra bütün bitkiler hasat edildi ve DNA'ları üzerindeki incelemeler başladı.

Ay toprağında tarım NASA'nın Ay'da yerleşime geçme projesinde önemli bir adım olarak görülüyor.

Önce Ay'da, ardından uzayda yapılacak tarım, insanlığın uzayın derinliklerine gitme hedefinde önemli bir kilometre taşı olacak.

Görsel 2.15: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Süre: Bir ders saati

Haberin redaktesi

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

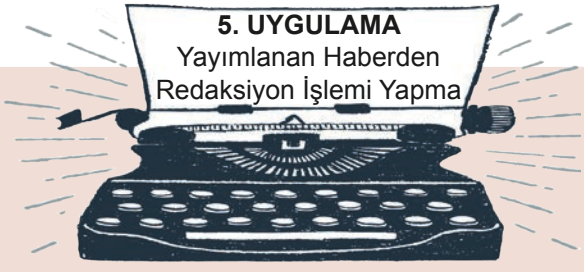
……

……

……

……

Süre: Bir ders saati

Görev: Bu uygulamada yayımlanan bir haberin redaksiyon işlemini yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız.

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Haberi dikkatli bir şekilde okuyunuz.
3. Haberin başlığını değiştiriniz.
4. Haberin girişini ve gövdesini redakte ediniz.
5. Haberin kaynağını belirtiniz.
6. Redaksiyon işlemi yaptığınız bu haberi, sizin için ayrılan boşluğa yazınız.
7. Redaksiyon işlemini yaptığınız haberi sınıfta öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

HABER

12 ürün coğrafi işaretli olarak tescillendi

Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) 12 ürün için yapılan coğrafi işaret tescil başvurusunu onayladı.

Kurumun, "Resmi Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Bülteni" yayımlandı.

Buna göre, "Şanlıurfa'nın Karaköprü tat karpuzu, Mardin'in Midyat tandır ekmeği, Isparta'nın Senirkent samsa tatlısı ve Uluborlu çeki oyası, Kocaeli'nin Kandıra dartısı, Çanakkale'nin Lapseki şeftalisi, Ordu taflan turşusu, Diyarbakır'ın gendüme aşı, habenisk çorbası, hedik yemeği ve pencegoşt pilavı, Van ayran aşı" ürünlerine dair coğrafi işaret başvurularına onay verildi.

Süre: Bir ders saati

Bültende Sınai Mülkiyet Kanunu'nun ilgili maddesi kapsamında değişikliğe uğramış ve değişiklik talep edilen coğrafi işaretli ürünlerin listeleri de yer aldı (Görsel 2.16). (Basından).

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer >

Kültür Sanat Haber Giriş: 17 Mayıs 2022 Salı 16:00 Son Güncelleme: 17 Mayıs 2022 Salı 16:02 Kaynak: AA

12 ürün coğrafi işaretli olarak tescillendi

Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) 12 ürün için yapılan coğrafi işaret tescil başvurusunu onayladı.

Kurumun, "Resmi Coğrafi İşaret ve Geleneksel Ürün Adı Bülteni" yayımlandı.

Buna göre, "Şanlıurfa'nın Karaköprü tat karpuzu, Mardin'in Midyat tandır ekmeği, Isparta'nın Senirkent samsa tatlısı ve Uluborlu çeki oyası, Kocaeli'nin Kandıra dartısı, Çanakkale'nin Lapseki şeftalisi, Ordu taflan turşusu, Diyarbakır'ın gendüme aşı, habenisk çorbası, hedik yemeği ve pencegoşt pilavı, Van ayran aşı" ürünlerine dair coğrafi işaret başvurularına onay verildi.

Bültende Sınai Mülkiyet Kanunu'nun ilgili maddesi kapsamında değişikliğe uğramış ve değişiklik talep edilen coğrafi işaretli ürünlerin listeleri de yer aldı.

Görsel 2.16: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Haberin redaktesi

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

……

Süre: Bir ders saati

6. UYGULAMA
Yayımlanan Haberden
Redaksiyon İşlemi Yapma

Görev: Bu uygulamada yayımlanan bir haberin redaksiyon işlemini yapmanız beklenmektedir.

Çalışmanızı verilen işlem basamaklarına göre yapınız..

1. İş sağlığı ve güvenliği önlemlerini alınız.
2. Haberi dikkatli bir şekilde okuyunuz.
3. Haberin başlığını değiştiriniz.
4. Haberin girişini ve gövdesini redakte ediniz.
5. Haberin kaynağını belirtiniz.
6. Redaksiyon işlemi yaptığınız bu haberi, sizin için ayrılan boşluğa yazınız.
7. Redaksiyon işlemini yaptığınız haberi sınıfta öğretmeniniz ve arkadaşlarınızla paylaşınız.

HABER

Güney Afrika bölgesinde artan fil nüfusu, yerel ekosistemi tehdit ediyor

Uzmanlara göre, Güney Afrika bölgesinde artan fil nüfusu, yerel ekosistem için tehdit oluşturuyor.

Afrika'nın 5 büyük hayvanından biri olarak nitelendirilen fillerin nüfusu, son yüzyılda büyük düşüş yaşasa da Güney Afrika bölgesinde uzun yıllardır artmaya devam ediyor.

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından tehlike altındaki türler arasında gösterilen Afrika filleri kıtada yarım milyondan fazla nüfusa sahip. Bunun yüzde 70'i ise Güney Afrika bölgesinde bulunuyor.

Güney Afrika Ulusal Parkları (SANPARKS) Savana ve Çayır Araştırmaları Uzmanı Dr. Sam Fereria ve Güney Afrika Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Enstitüsünde (SANBI) kıdemli bilim insanı Jeanetta Selier, fil nüfusu yoğunluğunun ekosistem üzerindeki etkilerini değerlendirdi.

Aşırı fil nüfusun etkileri

Fereria, kıtanın diğer bölgelerinin aksine Güney Afrika bölgesinde fil nüfusunun daha iyi korunup çoğaldığını ve daha uzun yaşadığını belirterek, "Örneğin Güney Afrika Cumhuriyeti'nde en yoğun fil nüfusuna sahip Kruger Ulusal Parkı, son 2 veya 3 yüzyılda mevcut olandan çok daha fazla file ev sahipliği yapıyor." dedi.

Fillerin Afrika ekosistemi üzerinde kilit rol oynadığına değinen Fereria, fil nüfusunun yoğun olarak toplandıkları arazilerde habitat değişikliğine neden olabileceğine dikkati çekti.

Fereria, fillerin etkisinin, arazideki kaynakları ne kadar yoğun kullandıklarıyla ilgili olduğuna işaret ederek, "Fillerin belirli bölgeleri nasıl kullandıkları ise su, yiyecek, rahat ve güvenli yer gibi bağlı oldukları kaynaklara bağlı." diye konuştu.

Kruger Ulusal Parkı'nda 19. yüzyılda fil sürülerinin itlaf edilmesinin ardından bu bölgede geniş ölçekli ağaçlık alanlar oluştuğunu dile getiren Fereria, bunun fillerin habitat üzerine etkilerine örnek olarak gösterilebileceğini söyledi (Görsel 2.17). (Basından).

Süre: Bir ders saati

Gündem Türkiye Dünya Ekonomi Spor Yaşam Çocuk Özel Haber Diğer >

Güney Afrika bölgesinde artan fil nüfusu, yerel ekosistemi tehdit ediyor

Uzmanlara göre, Güney Afrika bölgesinde artan fil nüfusu, yerel ekosistem için tehdit oluşturuyor.

Afrika'nın 5 büyük hayvanından biri olarak nitelendirilen fillerin nüfusu, son yüzyılda büyük düşüş yaşasa da Güney Afrika bölgesinde uzun yıllardır artmaya devam ediyor.

Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından tehlike altındaki türler arasında gösterilen Afrika filleri kıtada yarım milyondan fazla nüfusa sahip. Bunun yüzde 70'i ise Güney Afrika bölgesinde bulunuyor.

Güney Afrika Ulusal Parkları (SANPARKS) Savana ve Çayır Araştırmaları Uzmanı Dr. Sam Fereria ve Güney Afrika Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Enstitüsünde (SANBI) kıdemli bilim insanı Jeanetta Selier, fil nüfusu yoğunluğunun ekosistem üzerindeki etkilerini değerlendirdi.

Görsel 2.17: Haberin internet sitesinde yayımlanmış hâli

Haberin redaktesi

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde parantez içine yargılar doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazınız.

1. ( ) Basın bülteni; kurum, kuruluş veya kişiler hakkında gelişmeleri, kamuoyuna duyurmak amacıyla hazırlanan metinlerdir.
2. ( ) Basın bültenlerinde kurumların ilan ve reklamlarına yer verilir.
3. ( ) Haber ajansları kitle iletişim araçlarına hizmet götürme işlevini yerine getiren kuruluşlardır.
4. ( ) Haber ajansları kısıtlı bir örgütlenme ağına sahiptir.
5. ( ) Haber ajansından gelen haberler kitle iletişim araçlarında olduğu gibi yayımlanır.
6. ( ) Ajans haberleri ayrıntılı olarak yazılır.

B) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere doğru sözcükleri yazınız.

7. Ajans haberi, gazete için redakte edilirken tarih mutlaka ..... olarak değiştirilmelidir.
8. Ajans haberleri ..... tekniğiyle yazılır.
9. Haber ajanslarından gelen haberlerin konularına göre sınıflandırılma işlemine ..... denir.

C) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

10. **Aşağıdakilerden hangisi ajans haberinden redaksiyon işlemi yaparken dikkat edilmesi gerekenlerden biri değildir?**
    - **A)** Muhabirin olay yerine giderek haber malzemesi toplaması
    - **B)** Haberlerin ayrıntılı yazılması
    - **C)** Haberlerin ters piramit tekniğinde yazılması
    - **D)** Haber başlıklarının değiştirilerek yeniden düzenlenmesi
    - **E)** Haberin tekdüzelikten kurtarılması
11. **Aşağıdakilerden hangisi dergi haberinden gazete için redakte yapılırken dikkat edilmesi gereken unsurlardan biridir?**
    - **A)** Haberin düz piramit tekniği ile yazılması
    - **B)** Haberin kısa ve öz şekilde yazılması
    - **C)** Haberin tüm ayrıntılarına yer verilmesi
    - **D)** Haber kaynağının gizlenmesi
    - **E)** Haberin kaynağına haberin sonunda yer verilmesi

D) Aşağıdaki soruları okuyarak cevapları altta verilen boşluklara yazınız.

12. **Basın bültenlerinden haber yazan muhabir ve editörler nelere dikkat etmelidir?**

.....
.....
.....

13. Ajanlardan alınan haberler yayımlanırken haberin kaynağının gösterilmemesi durumunda nasıl bir sorun ortaya çıkar? Açıklayınız.

……
……
……
……
……
……
……
……

14. Kitle iletişim araçları ajanslardan neden haber alma ihtiyacı duyar?

……
……
……
……
……
……
……
……

KAYNAKÇA

Anadolu Ajansı Genel Müdürlüğü, Türkçeyi Doğru Kullan (Doğru Bilinen Yanlış Yazımlar) Anadolu Ajansı Yayınları, 2019.
ARSLAN, Hicabi, Basın Bülteni ve Duyurularında Etik Konusunun Örnek Olaylarla Eleştirel Olarak İrdeleme (Araştırma Makalesi), Erciyes İletişim, 2020.
AY, Yusuf Ziya, Haber Analizi ve Editörlüğü, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul, 2011.
ÇAĞLAK, Engin, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Yanlış Kullanımı, İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi, 2003.
GİRGİN, Atilla, Haber Yazma Teknikleri (Haberci Adayının El Kitabı) 2. Baskı, İnkılap Kitapevi Yayın, 2003.
GİRGİN, Atilla, Yazılı Basında Haber ve Habercilik Etiği, 2. Baskı, İnkılap Kitapevi Yayın, 2003.
GİRGİN, Atilla, Yazım Teknikleri, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, İstanbul, 2002.
GÜRCAN, Hâlil İbrahim, Haber Yazma Teknikleri (Ünite 6)T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2687 Açık öğretim Fakültesi Yayını No: 1653 Eskişehir, TARİH
PALA, Nilgün, Haber Ajansları ve Türkiye'den Bir Örnek (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Ve Halkla İlişkiler, İstanbul, 1985.
SCHNEİDER, Wolf, Paul-JosefRAUE, Gazetecinin El Kitabı, Çeviri Aygün, Işık İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi, ANKARA, 2000.
TOKGÖZ, Oya, Temel Gazetecilik 5.Baskı İmge Kitapevi Ankara, 2003.
Yüksel, Erkan, Medya ve Habercilik, Çizgi, Konya, 2010.

* Kaynakça, TDK yazım kuralları ve kaynak gösterme biçimi esas alınarak hazırlanmıştır.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

https://www.aa.com.tr/tr/cevre/burdur-golunde-alg-patlamasi-suyun-rengini-degistirdi/2582306 (Erişim Tarihi:16.05.2022, 23.38)
https://www.aa.com.tr/tr/egitim/meslek-lisesi-ogrencilerinden-54-binin-uzerinde-eve-destek/2579098 (ErişimTarihi: 27.07.2022,14.24)
https://www.aa.com.tr/tr/yasam/karsta-yillar-sonra-suyla-dolan-misko-golu-sari-cicekle-re-burundu/2634235 (ErişimTarihi:27.07.2022,17.52)
https://www.aa.com.tr/tr/yasam/77-kilometrelik-ulubey-kanyonu-doga-tutkunlarini-kendine-cekiyor/2579144 (Erişim Tarihi:16.05.2022, 23.32)
https://www.academia.edu/35519600 (Erişim Tarihi:06.04.2022,11.00)
https://arhub.ru/tr/finance/perevernutaya-piramida-zhurnalistika-pravila-napisaniya.html (Erişim Tarihi:29.04.2022,11.35)
https://ceotudent.com/ivy-lee-ve-ludlow-katliami (Erişim Tarihi:03.11.2022,21.03)
https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/740532 (Erişim Tarihi:29.04.2022,11.05)
https://docplayer.biz.tr/5925088-Dijital-nesil-dijital-iletisim-ve-dijitallesen-turkce-digital-generation-digital-communication-and-the-digitalized.html (Erişim Tarihi:10.04.2022,11.10)
https://faselisgrowth.com/tr/basin-bulteni-gonderimi-ile-ilgili-her-sey/(Erişim Tarihi:29.04.2022,10.30)
https://www.gazeteciler.com/haber/ajans-haberleri-redakte-edilmeden-yayinlanmali-mi/303952 (Erişim Tarihi:30.04.2022,10.45)
https://gmedya.com/basin-bulteni-nedir-nasil-olmalidir/ (Erişim Tarihi:29.04.2022,11.15)
http://www.gursenmedya.com/basin-bulteni-habere-nasil-donusturulur/ (Erişim Tarihi:30.04.2022,10.30)

https://www.haberler.com/guncel/13-uluslararasi-trt-belgesel-odulleri-14773014-haberi/ (ErişimTarihi:12.11.2022,03.00)
https://www.haberturk.com/burdur-golu-nde-alg-patlamasi-suyun-rengini-degistirdi-3432171(Erişim Tarihi:16.05.2022, 23.45)
https://www.hurriyet.com.tr/egitim/redaktor-nedir-ne-is-yapar-ve-nasil-olunur-redaktor-olma-sartlari-maaslari-ve-is-imkanlari-41697026 (Erişim Tarihi:15.03.2022,10.00)
https://www.hurriyet.com.tr/turkceye-saygi-40422271 (Erişim Tarihi:24.03.2022,17.10)
https://journo.com.tr/noktalama-isaretleri-yanlis-haber (Erişim Tarihi:24.03.2022,15.00)
https://journo.com.tr/ombudsman-okur-temsilciligi (Erişim Tarihi:24.03.2022,12.00)
https://journo.com.tr/yanlis-yazilan-kelimeler-haber-1 (Erişim Tarihi:24.03.2022,13.05)
http://medyaetikkurulu.org/wordpress/index.php/gazetecilik-meslek-ilkeleri (Erişim Tarihi:10.04.2022,11.10)
http://medyavehabercilik.blogspot.com/2012/10/mahrec-kullanmamak-habercilikte-intihal.html (Erişim Tarihi:10.05.2022,11.00)
https://onedio.com/haber/halkla-iliskiler-sektorunun-trajik-hikâyesinin-ardindaki-isim-zehirli-sarmasik-ivy-lee-761178 (Erişim Tarihi:04.2022,10.45)
https://www.pusulagazetesi.com.tr/m_2001/fikri-takip/ (ErişimTarihi:12.05.2022,14.00)
https://sozluk.gov.tr/
https://www.tdk.gov.tr/
https://www.tga.gov.tr/bultenler/en-iyi-akdeniz-kruvaziyer-destinasyonu-odulu-turkiyenin/ (ErişimTarihi:14.08.2022,16.01)
https://www.timepr.com/basin-bulteni-mi-haber-mi/ (Erişim Tarihi:29.04.2022,11.20)
https://tr.b2press.com/kutuphane/1/basin-bulteni-nedir (Erişim Tarihi:29.04.2022,10.00)
https://tr.b2press.com/kutuphane/24/neden-her-basin-bulteni-haber-olarak-degerlendirilmiyor (Erişim Tarihi:29.04.2022,11.30)
https://tr.wikipedia.org/wiki/E%C5%9Fik_bek%C3%A7ili%C4%9Fi (Erişim Tarihi: 24.03.2022,14.30)
https://tr.wikipedia.org/wiki/Ombudsman#Gazetecilikte_ombudsmanl%C4%B1k (Erişim Tarihi:24.03.2022,16.00)
https://tr.wikipedia.org/wiki/Bas%C4%B1n_b%C3%BClteni (Erişim Tarihi:29.04.2022,11.00)
https://www.trtbelgesel.com/tr/main/news/13trt-belgesel-odullerine-basvurular-basladi/328 (Erişim Tarihi: 12.11.2022, 02.58)
https://www.trthaber.com/foto-galeri/misko-golu-16-yil-sonra-suyla-doldu/46266.html (Erişim Tarihi:27.07.2022, 17.50)
https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/aydan-getirilen-toprakta-bitki-yetistirildi-679866.html (Erişim Tarihi:16.05.2022, 11.58)
https://www.trthaber.com/haber/egitim/mesleki-egitimde-yeni-adim-mukemmeliyet-merkezleri-kurulacak-621230.html (Erişim Tarihi:28.03.2022,20.30)
https://www.trthaber.com/haber/gundem/otoyollarda-ogs-donemi-yarin-sona-eriyor-668064.html (Erişim Tarihi:30.03.2022, 12.00)
https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/sinema-dunyasinin-en-prestijli-odulu-oscarin-93uncu-yili-680455.html (Erişim Tarihi:16.05.2022, 11.50)
https://www.trthaber.com/haber/turkiye/meslek-lisesi-ogrencilerinden-54-binden-fazla-eve-destek-677717.html (ErişimTarihi: 27.07.2022,14.23)
https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/12-urun-cografi-isaretli-olarak-tescillendi-680798.html (ErişimTarihi: 25.05.2022,12.16)
https://www.trthaber.com/haber/turkiye/pasaport-iskelesi-su-seviyesindeki-dusme-nedeniyle-kapatildi-668130.html (Erişim Tarihi:29.03.2022,20.05)
https://turkdili.gen.tr/anlat-m-bozukluklar-.html (Erişim Tarihi:24.03.2022,15.30)

https://www.turkedebiyati.org/dil-uzerine/ (ErişimTarihi:19.11.2022,22.29)
https://www.yenicaggazetesi.com.tr/milli-tenisci-ipek-oz-isvecte-sampiyon-oldu-539582h.html (Erişim Tarihi:16.05.2022, 23.54)
https://www.2eylul.com.tr/haber/fikri-takip/30135 (Erişim Tarihi:12.05.2022,11.00)
https://www.trthaber.com/haber/egitim/mesleki-egitimde-yeni-adim-mukemmeliyet-merkezleri-kurulacak-621230.html (Erişim Tarihi: 28.03.2022,20.05
https://www.trthaber.com/haber/spor/avrupa-halter-sampiyonasi-tiranda-basliyor-683458.html (Erişim Tarihi: 24.07.2022,23.51)
https://www.trthaber.com/haber/kultur-sanat/kocaelinde-buyuk-kesif-dunyada-kemik-ve-esyalarla-bulunan-ilk-lahit-664561.html (Erişim Tarihi: 23.07.2022,14.39)
https://www.trthaber.com/haber/saglik/avrupanin-en-buyuk-yanik-ve-yara-merkezi-istanbulda-acildi-666011.html (Erişim Tarihi: 24.07.2022,23.47)
https://www.trthaber.com/haber/turkiye/turkiyenin-gizli-hazinesi-korunan-alanlar-714641.html (Erişim tarihi:18.11.2022,01.37)
https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/uzayda-yasamin-ipuclari-derin-denizlerde-aranacak-750902.html (Erişim Tarihi: 17.03.2023, 22.00)
https://www.trthaber.com/haber/dunya/guney-afrika-bolgesinde-artan-fil-nufusu-yerel-ekosistemi-tehdit-ediyor-740156.html (Erişim Tarihi: 17.03.2023, 22.06)
https://www.trthaber.com/haber/bilim-teknoloji/webb-teleskobu-olumun-esigindeki-bir-yildiza-ait-fotografi-paylasti-753214.html (Erişim Tarihi:17.03.2023, 22.08)

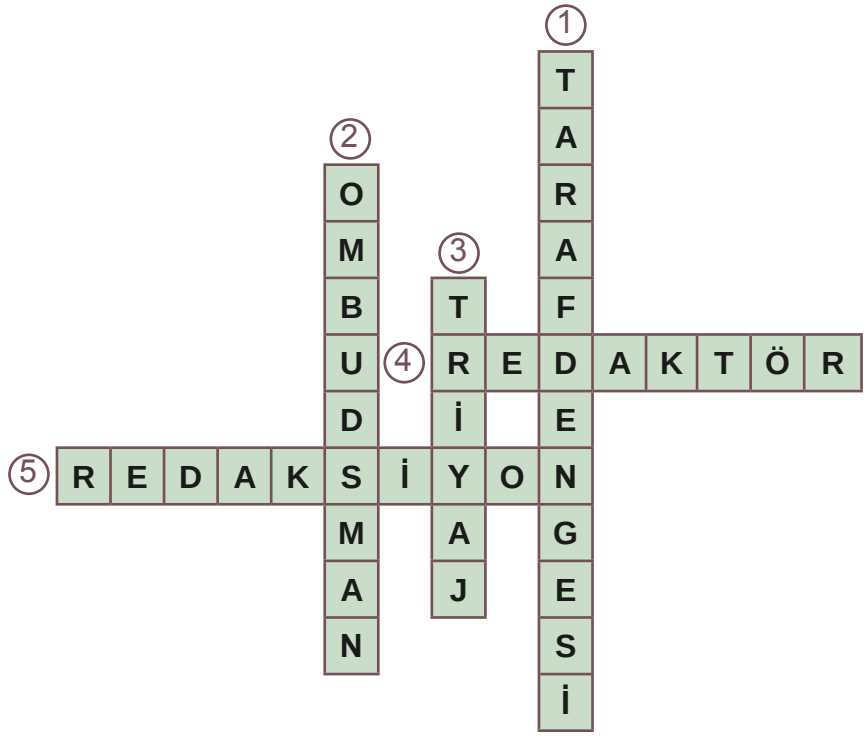
GÖRSEL KAYNAKÇA

http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2064

CEVAP ANAHTARI

1. HABERDE DÜZELTME															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Doğru	Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Yanlış	Doğru	Yanlış	Basın ahlakı	Eşik bekçisi (Gatekeeping)	Yazı işleri müdürü	C	A	D	D	B

2. HABERİ YENİDEN YAZMA										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Doğru	Yanlış	Doğru	Yanlış	Yanlış	Doğru	Dün	Tesr piramit	Triyaj	A	B

NOTLAR